

A Belvárosi Tanoda működése a diákokkal készült interjúk alapján

Készítette: Csáki Anikó

Bevezetés

Interjúalanyaim kiválasztásánál két szempontot vettem figyelembe: egyrészt, hogy jelenlegi és végzett tanodás diákok is legyenek közöttük, másrészt olyan embereket kerestem meg kéréssel, akikről úgy gondoltam, hogy nem jelent számukra problémát akár saját magáról, akár a Tanodáról őszintén és folyamatosan beszélni. Ezen túl interjúalanyaim kiválasztása véletlenszerű volt.

Összesen 36 interjút, és a Magyar Televízió Iskolák a láthatáron: a Belvárosi Tanoda c. filmjének vágatlan anyagát dolgoztam fel. Az interjúk közül 13 Egyéni Tagozatossal (kizárólag végzett diákokkal), 23 Nappali Tagozatos diákkal (végzett 12, jelenleg a Tanodában tanul 11) készült. 4 interjút még szeptemberben készítettem, néhány héttel az új diákok bekerülése után. Náluk főként arra voltam kíváncsi, hogy mennyire sikerült megismerniük ez idő alatt a Tanoda működését, ill. milyen várakozásokkal állnak tanodás éveik előtt.

Számomra kellemes meglepetés volt, hogy milyen örömmel és készségesen járultak hozzá a diákok az interjúk készítéséhez. A felvételekhez diktafont használtam.

Interjúvázlatomat mellékeltem.

Miben különbözik a Tanoda a hagyományos középiskoláktól?

"Más a felépítése. Teljesen különböző. Nincsen semmilyen hasonlóság a többi iskolával szemben."

"Itt a Belvárosi Tanodában pillanatok alatt befogadtak, elfogadtak, a hibáimat is, és amikor én ide felvételiztem, szóval akkor én nagyon meg voltam döbbenve. Ugyanis én mindig olyan iskolába jártam, ahol mindig nagyon sok ember volt. Itt kb. 40 fős a létszám, s így sokkal könnyebb, hogy az emberek közvetlenebbül viselkedjenek egymással, mint ahol vannak 300-an."

"Ha megnézed a tanárokat és a diákokat, itt nem azt látod, hogy ő a tanár és én vagyok a diák. Azért, mert fiatalabb vagyok, az egy dolog, hát ő engem tanít, de mintha a barátom lenne, csak ő tanít, mert ő tudja a többet. Nem azért tisztellem, mert ő a tanár, én azért tisztellem, mert olyan ember, aki tiszteletre méltó. De egyáltalán nem azért, mert ő a tanár meg mert idősebb. Ugyanúgy a legtöbb diákot is tisztellem. Pedig nem tanárok. De ugyanígy nem tisztellem a legtöbb középiskolai tanárt."

"Ha valaki más iskolából jönne és én azt mondanám, hogy minden tanárt bírok, az biztos nyalisnak vagy valami ilyesminek titulálna. Szóval nem normális lennék a szemében. Én ezt nem tudtam elképzelni, hogy minden tanárral így jóban lenni, ez egyébként nagyon szokatlan volt."

"Itt viszont egészen más volt a légkör. Sokkal családisabb, nem úgy, mint az állami gimnáziumban, ahol van egy tanár és 30 diák. Itt mondjuk kiscsoportos oktatás folyt, 2-4-6-8-10 fő egy órán. És ami nagyon fontos, hogy minden diáknak van egy párja és vele meg lehet beszélni az otthoni meg az itteni gondokat egyaránt."

"Ha bekapok valami nagy pofont, akkor én nagyon súlyos depresszióba tudok zuhanni. Most, hál' istennek, nem vagyok az, de ott azt nekem nem fogják tolerálni, és azt mondani, hogy jó, majd ezt a dolgot megírod egy hónap múlva. Hanem akkor én bekapom a fát. Ha meg nem fogok bejárni, mert minek járjak oda be, ott csak követelnek tőlem és én éppen akkor nem tudok megfelelni a követelményeknek, akkor azt ott nekem nem fogják szintén tolerálni. És akkor vagy kirúgnak, vagy ha nem, akkor is rossz eredményt szedek be és nekem az nem kell. Azért jó ez a hely - most látom, hogy bekerültem -, mert ez a lelki mélypontokat tolerálni tudja, sőt abban is tud segíteni, hogy az ember fölrugdalódzón belőle. Persze vannak olyan ügyek, amiben nem tud senki se segíteni. Akkor annyit tudnak tenni, hogy az embernek úgy segítenek egy kicsit, hogy tekintettel vannak erre. Meg hogy érdekel valakit, hogy mi van veled. Mert egy normál iskolában, ahol van egy tanárnak 40 fős osztálya, ott úgy el tudsz veszni mint szürke számár a ködben, és senkit nem érdekel, hogy mi van."

"Más iskolában nem foglalkoznának azzal, hogy nekem elő kell teremnem a pénzt, hogy meg tudjak élni, emiatt nem mindig tudok bejönni. Más dologgal is foglalkozom iskolán kívül."

"Ebben az iskolában annyira elfogadják azt, amilyen én vagyok, tehát egy normál középiskolában nem biztos, hogy elfogadnák azt, hogy valakinek kicsit többször van rossz kedve, mint kéne, vagy nincs kedve beszélgetni. Nem viselnék el. Itt viszont maximálisan elfogadják meg alkalmazkodnak hozzám. Mondjuk én tudom azt, hogy ha kikerülök innen, akkor kint nem ez lesz. Tudom, hogy ez most van, és ha kikerülök, akkor egy teljesen más helyzetbe fogok kikerülni, meg hát ez így is van. Ez a normális... nem normális, de ez így van."

"Talán azt jegyezném meg, hogy itt embernek kezelik a másikat és pozitívan állnak hozzá. Míg mondjuk a volt gimnáziumaimban inkább úgy éreztem, hogy lenézik egy kicsit a diákokat. Itt az

van, ha nem tudsz valamit, pozitívan állnak hozzád, segítenek, úgyis meg fogod tanulni és tényleg megtanulod, mert jó szándékkal állnak hozzád, pozitívan. Én azelőtt soha nem tanultam, mielőtt a Tanodába jöttem, max. fél órát, de itt még a tanulást is megszerettetik az emberrel. Azután, miután idejöttem, hazamentem és leültem magamtól tanulni, ami azelőtt - az az igazság -, hogy nem történt meg."

"Az, hogy foglalkoztak velem. Nem az, hogy ez más, mint a többi, kész, ezt vegyük le a napirendről. Szépen elbukdácsolgtat, aztán majd kibukik és kész. Itt nem ez volt, itt kihozták mindenkiből a maximumot, vagy hát közel a maximumot."

"Mindenképpen abban, hogy kiscsoportos tanulás folyik és sokkal jobban oda tudnak figyelni mindenkire. Hát a megértésben, ha problémám van, akkor a tanárok barátként kezelnek. És ott vannak, ha segítségre van szükségem. Hála istennek, ilyen nem nagyon volt. Más a vizsgarendszerben. Abszolút a hozzáállásban más, szóval ezt nem lehet máshogy fogalmazni. A tanárok és a diákok egymáshoz való kapcsolatában más. Tehát az, hogy 30 gyerekkel törődik egy tanár, az neveléses."

"A normál iskolákban - szóval találkoztam azóta egy pár tanárral másnak a kapcsán -, de másik tanárok, ha vége az iskolának, akkor nekik annyi, vége az iskolának nekik is, és nem törődnek velem, de itt soha nem volt olyan, hogy vége volt a napnak, itt mindig volt iskola.

Meg tudod fogalmazni, hogy miben különbözik a Tanoda a többi hagyományos középiskolától?

Mindenben. De itt is lehet tanulni, vagyis csak itt lehet tanulni."

"Hozzáállásban. Odafigyelésben. Kiscsoportos oktatásban. Hát abban, hogy minden ember, aki bejön és egy kicsit is hallgat bármelyik órából, ami a földszinten van, nyomban azt mondja, hogy ide akar járni."

"Máshol úgy kezdődött a kontaktus, hogy névsorolvasás. Itt meg ha beléptél is más volt az egész, a tanárokkal is."

"Ez egy sokkal kisebb közösség, tehát sokkal inkább egy közösség. A másik iskolában nincsen kapcsolat a tanárok és a diákok között. Inkább családi itt a hangulat. Nekem is segített, de itt nagyon sok olyan személyiség van, akin nagyon sokat segített. A családi hangulat mindenképpen fontos szerintem, meg fontos az is, hogy van ez a tanuló pár. Ez abból a szempontból jó, hogy ha valaki elkallódó típus, akkor az jobban odafigyel rá, külön foglalkozik vele. Ez egy nagyon pozitív dolog."

"Miben más, mint egy hagyományos középiskola?"

Ahogy bántak velünk.

És hogyan bántak veletek?

Kurva jól. Nem tudom elmondani, de nekem tetszik. Eleve a tanítás, az nagyon tetszik, hogy szinthez van mérve. Szóval minden tetszik."

"...ettől is különbözik a Tanoda a többi középiskolától, mert máshol biztos nem rágják be az ember szájába száztízszert. Meg nem megy oda a tanár a diákhoz, hogy ugyan már, kisfiam, készüljél már. Ott a diáknak kell odamenni a tanárhoz, és elég egyszer is, mert többször biztos, hogy nem foglalkoznak vele."

"Először is abban, hogy itt tegeződni kell. Ez apró dolog, de számomra tök fontos. Másik dolog az, hogy kiscsoportokkal dolgozik, ami úgyszintén nagyon jó. Én nagyon nehezen tudnám elviselni

magam egy harminc fős tanteremben. Nem látok az előttem ülő fejtől meg ilyenek. Meg egy kiscsoport oda tud figyelni. Meg ahogy tanítanak, az teljesen más struktúra alapján történik. Nagyon jók a tanárok, nem szárazak. Jött Gipsz Jakab - ahogy Laca mondaná. Meg hogy bármilyen kérdésre válaszolnak. Nem egy óra volt, hogy abszolút eltértünk a tárgytól és ez tök jó. Nagyon sok minden van ilyen nagyon jók."

"Ide a tanároknak a nagyobb többsége, vagy az egész, nemcsak a fizetéséért jár be, hanem érdeklí őket ez a szakma. Minél többet szeretnének megtudni egy gyerekről, vagy segíteni neki. Ez mondjuk nagyon fontos szerintem."

"Az előző iskolám elég merev volt, mint általában az iskolák. Ami nem Tanoda, az elég merev. Sok elhúzás van, könnyen kidobják az embert. Annak idején engem nem akartak szakmunkás vizsgára engedni, mert nagyon hosszú volt a hajam. Ilyenek vannak. Az ember vagy behódol, vagy nem. Akkor levágtam éppen, de nem mindenki vágja le, az biztos."

"Sokkal emberközpontúbb volt ez az iskola... Nem volt bennünk semmi gátlás, abszolút lazák és abszolút önmagunk tudunk lenni. És ez olyan jó volt. Mindent kihoztak belőlünk, amit ki lehetett hozni ezzel, hogy nem zárkóztunk el. Általában amikor bemész a Szilágyiba, akkor már izzad a tenyered, akkor hideg, úgy lépsz be, hogy latinóra van, úristen, és akkor úgy mész haza, hogy ha nem sikerül, akkor beleugrom a Dunába. Itt nem úgy volt, ha háromszor megírtam egyesre, akkor negyedszer már biztos, hogy jobb lesz."

"...Hát, amit emberileg ad. Ez az, amitől más ez az iskola, mint bármelyik egyéb középiskola. Ami hiányzik a normális középiskolában az, hogy foglalkozzanak az emberrel meg odafigyeljenek rá, meg hogy segítsenek ahhoz, hogy mit tudom én, 20 évesen nem biztos, hogy minden ember tudja, hogy mit akar, meg hogy milyen ember. Nem azt akarom, hogy megmondják, hogy milyen legyek, hanem hogy elfogadják azt, hogy valamerre elindultam, és nem mondják meg, hogy ne arra menjek, hanem máshová. Hogy arra mehessek, amerre én akarok."

A diákok

Kik jelentkeznek a Tanodába?

"Lázadtam a tanárok ellen, meg minden és mindenki ellen, amit rossznak találtam. Eléggé öntörvényű voltam. Meg úgy álltam hozzá, hogy az iskolába nem kell járni, minek, sose fogjuk hasznosítani azt az anyagot, amit ott tanítanak. Különben sem voltam soha az a társasági lény. Soha nem fogadott el az osztály meg senki. Végül is egy magnófelvétel készítése miatt csaptak ki az iskolából, amikor körkérdéseket csináltam az iskolában a tanítási rendszerről. Hogy így mennyit tud tanulni, mit szeretne változtatni az iskolában. Azon kívül magnóra vettem néhány órát, hogy mennyire durvák a tanárok az iskolában a diákokkal. Hogy mennyire nem diákközpontú az iskola.... Hetedikben, nyolcadikban kezdtem el csavarogni igazán. 8 évesen kerültem ki a madarászokhoz. Embergyűlölő lettem, az ő életstílusukat fogadtam el. Az összes madarász elég rossz előéletű volt, nyomdában dolgozott és kint éltek az erdőben. És 8 évesen kirakott hozzájuk az apám. Akkor romlott meg az apámmal a kapcsolat, amikor hazamentem - ugyanis tőlük azt hallottam, hogy az összes embert le kéne löni, mert az egyiknek, aki vett egy lovat, amit ápolt, azt megölte a szomszéd. Olyan dolgokat hallottam tőlük és én azt hallottam csak. Tőlük kaptam az első pofonomat. Azt

tanultam tőlük, hogy minden ember undorító, minden ember városi puhány, és amikor hazamentem, ezt közöltem a szüleimmel. Akkor apám elkezdett ordibálni velem. Nagyon jó apa volt, mert nem az, hogy észrevette volna, hogy baj van, hanem azt mondta, hogy akkor ezentúl verni fogunk, ha így állsz hozzá. Már kiskoromban észrevettem, hogy erőszakkal próbáltak rávenni dolgokra. Azt mondták, hogy ha így nem megy, akkor erőszakot veszünk rajta...

Nekem annyira nem volt kiskoromtól kontaktusom az anyámmal, egészen kiskorom óta semmi, annyira erősen gyűlöltem őket, hogy soha nem tudtam így elfogadni őket. Nekem mindig az ellenségeim voltak.

Mi volt ennek a gyűlöletnek vagy ennek az ellenségeskedésnek az oka?

Talán az, hogy a testvéreim közül teljesen kirítottam. Míg a bátyáim tanultak az iskolában és nekik az kellett, hogy őket fegyelemmel tartsák otthon, lehet hogy azért, mert a madarászokhoz kerültem és ott éltem, tehát minden szabadidőmet ott töltöttem kint náluk, és ez nagyon kiskoromban volt és szüleim meg nem törődtek velem. Soha nem voltam velük beszélgetős viszonyban, soha nem fordult elő, hogy megkérdeztek volna valamit vagy leültek volna velem beszélgetni bármiért, hogy mi történt vagy akármi."

"Hát, én jártam egy iskolába, az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Iskolájába 5-től, oda nem vettek fel gimnáziumba, mert 8-ban én már nagyon rossz életű kisgyerek voltam. Aztán felvettek egy másik gimnáziumba, a Szinyeibe, és oda egy évig jártam, aztán már nem tudtam bejárni, mert nem tudtam összeegyeztetni a bejárást az életmódommal.

Ez a kábítószer, nem?

Aha.

Mióta kábítószerrel? Hány éves korod óta?

13...

És akkor mi volt ezalatt a négy év alatt?

Mindenféle. Sötét ügyek.

Milyen sötét ügyek?

Hát nagyon sötétek. Mindenféle bűnözés meg kábítószer-kereskedelem, meg sok pénz, meg sok kábítószer. Aztán egyre komolyabb függés, a végén meg lepusztulás, minden szinten. Aztán meg talpra állás. "

"Nem tanultál, vagy mi volt még az oka ennek a bukásnak?"

Többek között, hogy nem tanultam, két tanárral pedig rosszban voltam.

És mit jelent az, hogy rosszban voltál?

Állandóan baszogattak, nem hagytak békén.

Mért baszogattak?

Mert látták, hogy más vagyok, mint a többi. Nagy pofám van, mindig visszazólok, ha nekem valami nem tetszik...

Miben vagy más, mint a többiek?

Viselkedésben, anyagiakban, meg még a családi körülményeimet is ide sorolnám....

Nem érdekelnek, hogy mit mondanak. Rólam mindig pletykák terjengtek a tudakozóban is, hogy én kikkel szűröm össze a levelet, olyan értelemben, hogy ki kivel jár. Kit érdekel, ha irigykedik, hadd irigykedjen. Az első két Klub után itt is visszahallottam, hogy ez a gyerek buzi. Igen, az vagyok, kit érdekel. Nem hat meg olyan szinten. Megkérdezik, mondom, igen, az vagyok. Ebből én nem csinálok problémát. Nem is leplezem. Nem feszengek, mint Jézus a kereszten."

"Miért szakadt meg a papáddal a kapcsolatod?"

Mert ő leköltözött vidékre. Általában nem nagyon kíváncsi rám. Ismerősök révén megtudtam a címét és a telefonszámát. Felhívtam, beszélgettünk vagy 10 percet; akkor még elismerte, hogy ő az apám, majd utána kijelentette, hogy téves telefon és nem az apám. Azóta nem telefonáltam....

Hogy érezted magad az intézetekben, ahol éltél?

Elég sok helyen jártam, legfőképpen vidéken, mert régen nem volt úgy, mint most, hogy a testvéreket össze kell tartani, hanem nagyon szétbombáztak bennünket. Vidéken voltam, mint Balatonboglár, Fonyód, Alsóbélatelep, Szőlősgyőrök volt az utolsó állomásom, ahol voltam. Kikerültem egy évre, kivett az anyám, majd egy évre rá, '90. május 21-én visszakerültem.

Miért kerültél akkor vissza?

Nem tudom, hogy akkor miért kerültem vissza. Nagyon jó kérdés, hogy miért kerültem vissza."

"Hát elég nagy zűrök voltak. Kábítószer meg ilyenek...

Mennyi ideig csináltad?

Végül is most is csinálom, most is elszívok egy-két spanglit. Három hetente egyszer elszívok egy spanglit."

"Jöttem le a lépcsőn, és a húgom egyik osztálytársa felbuktatott. Lezúgtam a lépcsőn, felálltam és fenn állt a csávó. Nem volt olyan kis darab. Mondta, hogy hát sikerült ide benyálaznom magam év közben. Én először próbáltam magyarázkodni, hogy nem, mert felvételiztem. Ő meg csak mondta, hogy benyálaztam magam. Én meg rájöttem, hogy mit magyarázkodom ennek. Nem vagyok én egy agresszív típus, de felmentem és egy pofont adtam. Persze pont azt látta meg az ügyeletes tanárnő, semmi mást, csak azt a pofont. Rögtön behívtak az igazgatói szobába és elkezdte mondani az igazgató, hogy ezt nem lehet csinálni ebben az iskolában, elkezdem bomlasztani a közösséget. Mondtam, hogy nem. Ő nem azt mondta, hogy én ki vagyok rúgva. Én meg jobbnak láttam ezek után, hogyha angolosan távozom. Bejelentettem, hogy kiiratkozom, úgyhogy csütörtökön kiiratkoztam az iskolából. És utána el kellett, hogy menjek dolgozni. Akkor nagyon durva lett, nagyon sokat ittam, de úgy minden nap. És nem tudom, hogy honnan volt pénzem, ez a mai napig talány...

A másik, amiért ki voltam ütve, mert nagyon elkezdtem piálni. Nekem ez a felszolgáló szakma nagyon nem jön be. Italok között dolgozni és kurva kemény volt a meló. Kivinni 6-7 tányért kézben, meg a tálcát, közben sietni. Meg az, mikor az ember az első két hétben úszik, minden szalad vele, közben meg: pincér, pincér. Főbe löttem volna magam legszívesebben. Akkor elkezdtek csúszni a sörök munka közben. De ezeket mindig kiizzadtam vagy lefutottam. Nagy volt az étterem és lehetett rohángálni, pincébe le-fel. De úgy megvolt a napi 15-16 üveg sör....

Minden tök jól ment, rengetegen valutával fizettek, dollár, márka. Volt, hogy csak márkába vagy dollárba vittem haza a fizetésemet. Szóval pénz, az volt dögvél. Én meg egyre jobban ütöttem ki magam. Csúsztam le."

"Milyen a szülőiddel a kapcsolatod?

Lehet csúnyán beszélni? Szar.

S mit értesz ezalatt?

Nem értünk szót egymással. Anyámmal még talán, vele még mennek a dolgok, meg lehet vele beszélni a problémákat, de apámmal egyáltalán nem.

Mindig ilyen volt a kapcsolatod a szüleiddel?

Mindig. Állandó viszályok vannak. Kb. hetedikes korom óta.

Miért kezdődtek ezek a viszályok?

A konfliktusok a dohányzás, ivás, kábítószer miatt vannak. Nem járok haza....

Mennyit beszélgettek akkor ti egymással?

Anyámmal napi 10 percet, apámmal semennyit.

Egyáltalán nem is beszéltek az apáddal?

Nem, semennyit. Csak ha mondja, hogy vigyem le a szemetet, vagy én megkérdezem tőle, hogy mi lesz a tévében. Beszélgetni nem.

Mióta van, hogy egyáltalán nem beszélgettek?

Amióta beszélni tudok.

Szerinted mi ennek az oka?

Nem vagyunk egy szinten. Nem tudom elképzelni, hogy miről lehetne vele beszélni...

Az első hónapokban ki lettem választva, mint rossz gyerek. Szerintem peches gyerek voltam. Mindig olyan dolgokba, botrányokba keveredtem, amiket én nem is akartam csinálni. Nem is tanultam igazán. De az első évet azt még lehúztam úgy, ahogy. Félévkor négyből buktam, de év végére már sikerült. Az is nagyon nehezen. Másodikban még durvább volt, félévkor hatból buktam és év végén is hatból vagy hétből...

Visszatérve az előző sulidra, mi volt annak az oka, hogy hatból vagy hétből megbuktál?

Végigmehetünk tantárgyaként, ha gondolod. Pl. valaki összefirkálta a padomat és akkor ezért engem szedtek elő. Azért meg kaptam egy egyest irodalomból, mert össze volt firkálva. Erről én nem tehettem. Matekból sose voltam erős, igazából azt nem kenhetem a tanárra, hogy miatta buktam meg, az ő gonoszsága miatt. Irodalomból, nyelvtanból, angolból, történelem, mind a tanárokat okolom. Irodalomból mindig is négyes meg ötös voltam, sose értettem, hogy miért kapok egy óra alatt 3 egyest. Nem volt kész a házi feladat, össze volt firkálva a pad, és a szünetben volt egy botrány, akkor is én voltam a hibás.

Miért voltál mindig te, akit elővettek, akin elverték a port?

Eleve nem szerettek a tanárok, mert megmondtam a véleményemet, visszaszóltam nekik, és ez nem tetszik a tanároknak. Megmondtam, hogy szerintem ez egy jó vers vagy egy szar vers. Mindig poénokat szórtam, mert borzasztóan untam az óráikat. Mindig viccelődtem. Viccet csináltam az anyagból. Óra alatt dumáltam. Mindig kiküldtek óráról. Másodikban az volt, hogy egy órának csak a feléig tudtam bennmaradni, mert úgyis kiküldtek. Mindig közbepofáztam. Utána már nem is kellett megszólalnom, úgy indult az óra, hogy kinn kell, hogy legyenek...

A másik meg, hogy én olyan általános iskolából mentem középiskolába, ahol nem ilyen volt a légkör, de hasonló. Hozzá voltam szokva az általános iskola légköréhez. Ott kb. olyanok voltak a tanárok, mint itt. Őket persze magázni kellett, de elég laza volt. Nem voltam ahhoz hozzászokva, hogy nem kérdezek vissza. Meg ahhoz sem voltam hozzászokva, hogy megmondjam, hogy ez nekem nem tetszik, vagy ez marhaság, elavult. Ha kémiáról volt szó, akkor megmondtam, hogy ezt ma már nem így gondolják, mert én egy eléggé erős, de laza általános iskolából jöttem. Bekerültem egy teljesen más légkörbe. Nem voltam hozzászokva. Alkalmazkodni meg nem tudok másokhoz...

Nekem mindig gyomorfekélyem volt hetedikes koromtól a szakközépben is. Nem bírtam azt a hajtást. Mindig izgultam, hogy nehogy én feleljek. Teljesen kész volt a gyomrom. És azt vettem észre, hogy mások bírják. Az általános iskolában egészen más szellemben tanítottak engem. Ezt a felvételin úgy próbáltam elmagyarázni, hogy a szakközépiskolában, a Széchenyiben úgy éreztem magam, mint hogyha laktanyában lennék, és mint egy gyártó soron mennének végig a kereskedők. Mindegyik ugyanúgy néz ki. Úgy nézett ki, mintha egy gyártó sor lenne. Ami selejt, azt kidobják. Én viszont selejt voltam. Futószalagnak éreztem ezt az egészet."

"Az előző gyermekotthonban szerintem sokkal nagyobb volt az összetartás, amikor az emberek sokkal nagyobb bajban vannak, akkor sokkal nagyobb az összetartás. Ott elég sok probléma volt és elég durva dolgok történtek ott. Azok az emberek, akik kívülről látták az egészet, azok teljesen meg voltak hatódva. Persze nem tudták, hogy baromi sokat szenvedünk. Mindig azt szoktam mondani, hogy kívülről ragyog és belül meg rohad az egész. Elég sok fájdalmas dolgon keresztülmentem. Talán még a minimális szeretet sem volt meg ezekben a pedagógusokban, akik tanítottak.

Mennyit foglalkoztak veletek?

Volt, aki többet, volt, aki egyáltalán nem foglalkozott velünk. Nagyon ritka volt a jó nevelő. Nekünk magáról a nevelőről abszolút negatív képünk volt. Csak a rosszat láttuk. Ez kicsit elkésérített. Előre gondolkodtam, hogy mi lesz 10 éve múlva. Láttam a többieket, a nagyobbakat, akik abszolút elzüllöttek. Mostanáig már a börtönben csücsülnek meg körözik őket. Ez azért van,

mert ezek a nevelők csírájában elfojtották azt, hogy ezekből az emberekből az értékes tulajdonságok kifejlődjenek. És mi ennek a következménye? Hogy bűnözők lettek, csalók lettek...

Ő a nevelőanyád lett később?

Igen. Többször kimentem hozzájuk karácsonykor, húsvétkor, nyári szünetben, meg ha teheték, hétvégén is kivettek. De sajnos, voltak elég súlyos dolgok, amikor visszamentem a gyermekotthonba, állandóan bögtém. Elkapott az egyik szadista állat mindig, és jól megvert minden ok nélkül. A csomagokat, amiket küldtek, mindig felbontották, kivették maguknak, ami kell, elég bunkók voltak. Volt egy szadista nevelő, aki nagyon szerette, ha én sírtam. Szadista volt, na. Minden ok nélkül bevitt a raktárba és megvert. Azt élvezte, hogy a jóból visszajövök és egyből megvert. Közel voltam ahhoz, hogy összeroppanjak, nagyon rossz volt ez a váltás. Mindig szembesített azzal, hogy te most itt vagy. Nem különbözöl a többitől, mert neked most van két ember. Nem különbözöl a többitől, ugyanúgy kapod a verést."

"Mesélnél valamit a családdról?

Hát hogy tök jófejek. Bírom őket most már.

És milyen volt régen?

Megszülettem, és amikor már kinyitottam a csipámat, a szüleim már akkor szarban voltak, nagyon rosszul éltek együtt. Emlékszem, hogy az apukám vett egy konyhabútort, és még akkor este, amikor hazahozta, akkora lett a veszekedés, hogy baltával szétverte az egészet. Aztán másnap elment és vett egy másikat. Szóval ilyen bulik voltak. Én akkor voltam 3-4 éves...

Közben anyám kapott egy lakást, és akkor elköltöztünk anyámmal, de az is tök szar volt. Amit anyámmal cirkuszoltunk, mert vert mint egy állat, és voltak ilyen emlékeim, hogy végigrugdosott az előszobán és akkor én 12 éves koromban úgy döntöttem 5 év után, hogy na, akkor elegendem van, és elmegyek a francba... Akkor én 12 évesen megszöktem apámhoz, aki már évek óta fölött a láthatásokra, amikor elengedett anyám. Kezdetben iszonyú ritkán engedett el, de nagy balhék voltak belőle... És akkor ott laktam 2 évig apámnál. Ez valamikor a 6. év végén volt, a hetediket is ott lehúztam apámnál, és akkor a 8. év vége felé, ballagás előtt kirúgott. Mert igazándiból nem tudtam beilleszkedni a családba. Mert nem tudtam, hogy hogyan kell viselkedni egy ilyen családban. Mert tök furá volt. Meg volt egy testvérem, az is tök furá volt. 8 éves voltam, amikor született az öcsém. Oltári balhék voltak ott is, meg éppen elkezdtem kamaszkodni, ami még rá egy lapát, úgy elromlott a viszonyunk, ahogy kell. Azt mondta, hogy többet nem akar látni és menjek az anyámhoz. 14 évesen kirúgott, visszamentem anyámhoz."

"Kétéves koromban elváltak a szüleim, muteromnál laktam, ötéves koromban újra házasodott, azután megszületett az Ö., mostohaapám vert engem is meg a muteromat is, alkoholista volt, elmebeteg, el se mentem a temetésére. Tízéves koromban a bíróság átítélt a fateromhoz.... Nyolcadikos koromban elkezdtem inni, csavarogtam a haverokkal, kocsmáztunk...

Mit csináltak egész nap?

Ittunk meg szívtunk reggeltől estig. Aztán egy idő után bejöttek a keményebb drogok, heroin. "

"...hát voltak balhék, nem jött össze a dolog, akkoriban voltak ilyen dolgok is, meghalt a nagymamám, meghalt a barátom, elkezdtem lógni, ettől függetlenül is lógtam volna, de így még inkább, és aztán kipateroltak. És amikor megtudtam, hogy ki fognak rúgni, tehát hogy év végén azt fogom megkapni bizóba, akkor én fogtam magam, hazamentem és elkezdtem összepakolni a csöves cuccomat, hogy akkor elmegyek, mert anyám már többször is, már az első bukásnál is, hogy leküld apámhoz, éljek vele, és ez nekem rohadtul nem tetszett volna.

Akkor az anyukád lemondott rólad, nem tudott veled mit kezdeni?

Nem, ez szokás, a Családi kör című filmekben is lehet látni meg hallani, hogy hát majd elmész kukásnak meg szemetet söpörni, meg úgyis ott az apád, törődjön most már ő veled, nekem már

ehhez nincs energiám, intézetbe már úgysem vesznek be, ilyen stílusú duma. És na, én elkezdtem összecsomagolni, hogy megyek...

...gondolkodtam már azon is párszor, hogy tényleg minden ok nélkül depressziós lettem, olyan fapofával, meg is kaptam még a Tanoda-újságban a havi citromdíjat is. És azt tudom, hogy pont egy olyasmi időszak volt, hogy egyszerűen nem volt okom rá, hogy miért legyen rossz kedvem és rossz kedvem volt és passz. Addig-addig csináltam, amíg bejött valami rossz dolog, és akkor már az nem is tudott fájni, mert én már annyira sanyargattam magam, hogy az nem igaz. És akkor megkaptam a citromdíjat a Tanoda-újságban, ez nagyon jó érzés. De tényleg olyan, hogy nem szóltam senkihez, órákon csak kuka voltam vagy kivonultam az óra közepén."

"Alapvetően az volt, hogy engem sem az általános iskolában, sem a gimiben senki nem tanított meg tanulni. Most 22 éves koromra nagyjából tudom, hogyan kell tanulni valamit. Meg hogy mennyi időt kell befektetni valamibe. Ezelőtt a szüleim se nagyon foglalkoztak ezzel. Nem érdekelt az, hogy tanulás. Másfél évig jártam abba a gimibe és inkább focizni jártam, meg írtam hetente a poplistákat, egy harmincas lista minden héten, minden számot meghallgattam, leosztályoztam, leírtam, hogy hányadik, a múlt héten hányadik volt, hány hete van a listán, hány pontot kapott a 25-ös a harmincas listán. Ha ezt az időt mind nyelvtanulásba forgattam volna bele, akkor most lenne 2-3 nyelvvizsgám."

"Én a punkban éltem annak idején. És hát azt hittem, hogy az a jó, de hát én még ma is azt hiszem, hogy az nem volt egy eltékozolt idő, hogy én abban hittem, én meg akartam változtatni nagyon sok mindent annak idején, dehát ez olyan dolog, hogy mint a Don Quijote a szélmalomok ellen egymaga küzd, egyszerűen az képtelenség. Kellott vagy 6 év, hogy belássam ezt a dolgot, meg a többiek is, akik mellettem voltak, elkezdtek változni, szóval úgy éreztem, hogy kezdek egyedül maradni, olyan nagyon-nagyon egyedül. És akkor gondol... hát nem gondolkoztam végül is, de tudod, jöttek azok az érzések, hogy úristen, hát egyszerűen ezt nem lehet csinálni tovább, mert az az igazság, hogy magamat is kezdtem tönkre tenni agyilag, mert nem láttam reményt abban, hogy én bármit is tudok ezzel változtatni vagy elérni, és akkor én is, akaratlanul is elkezdtem változni, meg bekerültem, vagyis visszavezethető minden ehhez a Tanodához, hogy bekerültem ide, akkor még olyan voltam nagyon, és hát az emberek, akik körülvettek, én most kimondottan tanárookra értem ezt a dolgot, nagyon sokat voltam velük együtt, beszélgettem velük, és tudod, így akaratlanul is változtam.

Azt még megkérdezhetem, hogy min akartatok változtatni, ami szélmalomharc volt?

Hát az egész világot szeretttük volna tömören megváltoztatni annak idején, mert nem nagyon tetszettek azok a dolgok, ami körülvelt minket, és végül ez a rendszer meg stb., stb., szóval semmi kiutat nem láttunk a jövővel kapcsolatban...

.... inkább az általános volt, ami nagyon durva volt, mert legalább volt 7, amit elvégeztem.

7 általános iskola?

7 általános iskolát nyomtam le.

És ez hogy jött ki?

Hát ez úgy jött ki, hogy minden félévben szinte eltanácsoltak a külsőm miatt, meg azért ötödikben meg hatodikban magatartási problémák miatt, meg hát a tanulmányi problémák miatt szépen kivágtak az iskolából, de a csúcsformám az olyan hetedik környékén csúcsosodott ki, amikor már taréjjal jártam, és hát az nem megy, az közegeellenes, szóval azt ne, szerencsére akkor már az volt, hogy egyetlenegy általános iskola fogadott engem, a Szabadság úti iskola, Hidegkúton van, de az is csak azért, mert anyám, hú, nagyon ki volt borulva, sírt meg minden...

És milyen volt az iskola, mennyire érdekelt az egészségügy?

Semennyire, semennyire. Hát ugye egészségügy, köpenyben kell nyomni, meg fehér cipő, fehér zokni, szóval ott a rend, fegyelem. És akkor is tarajom volt, és tudom, így megláttak, és mondták: ezt nem, ezt nem, mindent, de ezt nem, és akkor mondom: én nem. És akkor végül is annyira hunyázkodtam meg, hogy nem felállított taréjjal mentem vizsgára, hanem oldalra volt fésülve, de

vörös volt akkor a hajam, tűzvörös, és oldalra, tarkopasz, és akkor mondták, hogy így sem. Hát mondom, ez a maximum, ennél többet én nem tudok, és szöges nyakörvvel meg láncokkal, bakancsral nyomtam, szóval ott fél évet tudtam csak lehúzni..."

"Hát tinédzser voltam. Ittam, kábítószerrel, későn jártam haza, rendőrségi ügyeim voltak. Ilyenek..."

...és az volt, hogy hát akkor kezdtem el - már előtte is sokat szívtam -, de akkor elkezdtem nagyon hülye anyagokat szedni, inni rengeteget és hát így nem ment az iskola, így jártam egy kemény félévet oda, és az nagyon szar volt. A tanárok is nagyon rosszak voltak. Úgy éreztem, hogy nem érdemes oda járni. Így nem tettem..."

És bejártál az iskolába egyáltalán?

Persze, egy ideig jártam rendszeresen. Tényleg nagyon rendszeresen jártam. Aztán lett egy kis társaságom, a társaságom mellett jártam el iskolába, aztán nem mentem el olyan messzire, ahol az iskola volt, ott maradtam délutánig....

Mi történt utána, amikor otthagytad ezt a sulit?

Utána még jobban elkezdtem drogozni mindent bele alapon, meg lébecoltam. Összejöttek ilyenkor persze a délelőtti meg a délutáni gyerekek, akik mindig ráértek, mert nem sokat foglalkoztak az iskolával, és azokkal mindig egy helyre jártunk, és akkor ittunk, szotyiztunk a padon. Elmentünk ide-oda cuccot szerezni meg ilyenek. Ez volt egy elég hosszú ideig."

"A családi körülményeid milyenek voltak?"

Mi hárman vagyunk testvérek. Van egy 4 évvel idősebb nővérem és egy 4 évvel fiatalabb öcsém. A szüleim elváltak, amikor én 4 és fél éves voltam. A mamám nevelt föl minket egy házvezetőnő, vagy inkább úgy mondjam, egy nevelőnőnek a segítségével, aki kb. 10 éven át foglalkozott velünk. Ez rossz volt, se anyu, se apu, csak szigorú nőci, aki elég öreg volt, egy jugoszláv származású szerb nő volt.

Anyukád állandóan dolgozott?

Persze, kellett a pénz.

Milyen problémák vezettek oda, hogy te kimaradj a suliból?

Mi volt az oka? Leginkább a nemtörődömség vagy dacolás a megszokott normákkal szemben. Végül is nem lettem alkoholistá, nem lettem kábítószeres, semmilyen elzúllás sem volt, de azért a társadalombeli kis szárnyalások megvoltak.

A dolgozók gimnáziuma az milyen volt, onnan miért kellett eljőnnöd?

Volt nekem egy nagyon nagy szerelmem pont abban az időszakban, és minden más másodlagos volt akkoriban. Abszolút előtérbe került akkor az az ember számomra, és akkor nem igen foglalkoztam mással."

"Nem, nem, de a dolgozók gimnáziumába elég laza társaság jött össze, és én sem azokhoz csatlakoztam, akik eminens tanulók voltak, hanem inkább a vagányabbak közé. Ennek az lett a következménye, hogy elég sok igazolatlan órára gyűlt össze. Tulajdonképpen nem emiatt jöttem el, hanem amiatt, mert ha én ott maradok, akkor ebből soha a bűdös életbe nem lesz érettségi.

A barátok befolyásoltak?

Eléggé, és úgy éreztem, hogy ha én ott maradok, akkor elkallódom. Úgy éreztem, hogy onnan minél hamarabb el kell jönni, ha valamire akarom vinni."

"Az volt a ciki, hogy a gimnázium az általános iskola után nehezebb volt. Általános iskola 8. osztályának második felére azzal telt, hogy lógtunk. A gimnázium éppen akkor váltott iskolaigazgatót, és az egész iskola eleve bekeményített. Én meg abszolút nem tudtam visszaállni, csak lógtam, lógtam, nem tanultam semmit, s így hamar belekerültem a slamasztikába, és ráadásul az osztályfőnököm egy kis példás osztályt akart csinálni a mi osztályunkból. Nem illetem bele a képbe. Nem voltam iszonyatosan rossz gyerek, de jó gyerek se, mert elég sokat dumáltam. Nem voltam jó tanuló, így az

osztályfőnök folyton azon volt, hogy engem kitúrjon. És akkor arra jutottam, hogy semmi értelme sincs most így továbbmenni, mert ha negyedikig kettésekkel végigbattyogok, akkor teljesen elveszi az önbizalmamat, és én meg egyfolytában csak azt hallgatom, hogy nem való vagy gimnáziumba, meg hülye vagy, fiam."

"Miért hiányoztál olyan sokat?"

Volt két elég rossz időszak. Az egyik, amikor a barátaimmal tényleg elég sokat ittunk, nagyon sokat ittunk. Ez úgy indult el, hogy reggel felszálltam a buszra - akkor még a hegy túlsó oldalán laktunk, az Alsó Zöldmálin - 8-10 konyakkal főszálltam a 22-es buszra, elaludtam, fősétáltam a Gellérthegyre. Nem nagyon volt kedvem bemenni. Vagy ha bementünk is, utána elmentünk valahova biliárdozni. Gyakorlatilag nem jártunk be. Mondjuk 220 óra hónapokig igazolatlan volt, utána szedtem össze rá az igazolásokat. "

"És az volt az egész, hogy az osztályfőnököm matek-fizika szakos volt, és az első elsőmben - így szoktam nevezni - hármás-négyes voltam, matekból négyes, fizikából hármás. Az ő óráira jártam be a legkevesebbet eleve, másrészt egy ilyen ideggörcs nő volt, és ő az, aki balhézott amiatt is, hogy pont az ő órájáról léptünk le a köztársaság kikiáltásakor is. Ő mondta, hogy nem kell belőle se felelni, se dolgozatot írni, ő meg fog engem buktatni, mert nem járok be az óráira, és különben is van annyi igazolatlanom, és ne várjak a magyartanártól segítséget, mert abból jó voltam, meg ne várjak segítséget az énekkaros tanártól, meg ne várjak segítséget a tesitanártól meg senkitől, ő meg fog buktatni kettőből. Aztán jött egy másik tanár, a latintanár, veszemre ő volt az, aki az oroszot is tanította az első elsőmben, úgyhogy eleve utált engem, ez kölcsönös volt. És mondták, hogy ha már ketten azt fogják mondani, nekem innen menni kell, és addigra betöltöm a 16-ot, akkor nem kötelesek visszavenni."

"Meg a viselkedésem is. Nem voltam én az a... (most ez nem hallatszik, de hátra tettem a kezem és egyenesen ülök). Nem voltam ilyen típusú gyerek. És ez nem tetszett nekik. Mondták, hogy keressek egy másik iskolát."

"Miért érezted úgy, hogy szükséged van erre az iskolára?"

Pontosan amiatt a szemlélet miatt, ami a többi iskolában fogadott, mert hát mit lát a tanár, mit lát az osztálytárs? Itt van 100 kg színhús, 180 cm egy Lombroso-fejjel és ez nem igazából felel meg az eminens diák szobrának."

"Leginkább lázadásból nem érdekelt. Ha volt, ami érdekelt, akkor lelkesedtem, közbekiabáltam, jelentkeztem, akartam valamit kérdezni, akkor a tanár rám szólt, hogy nem ez a feladat, tanuld meg a könyvből és akkor majd lefelelsz, és utána kérdezhetsz. Ami érdekelt, azt is elvették. És akkor azt mondtam, hogy így nem vagyok hajlandó."

Kinek való a Tanoda?

"Ilyen szabály nincsen, hogy kit, miért vesznek fel. Mindenkit másért vesznek fel. Ezt azért, mert olyan helyzetben van, ezt azért, mert tényleg szeretne tanulni. Meg azért a szimpátia is benne van."

"És tényleg ilyen személyeknek van a Tanoda, akik nem hülyék, csak éppen valamilyen oknál fogva nem tudnak érvényesülni a normális iskolákban. Ahol biztosan elkallódnának, de ha más módszerekkel foglalkoznak velük, akkor még lehet belőlük valami. Úgy gondolták, hogy én is ilyen személy vagyok."

"Főleg azokat az embereket veszik fel, akiket a hétköznapi társadalom nem fogad be. Mártíroskodásnak tűnik, de a kivetettek valahol. 18 évesen már alkoholisták vagy drogoznak....Olyanokat vesznek fel, akik a hétköznapi iskolában nem tudják megállni a helyüket, ill. nagyon kivetett sorsuk lenne akár az osztálytársak miatt, akár a tanárok miatt."

"Szerintem a teljesen reménytelen embereket. Lehet életképtelennek is nevezni egyeseket, lehet deviánsnak - ez rossz szó ugyan, de fel lehet ezzel vázolni az ide felvetteket."

"Akikről úgy gondolják, hogy a legnagyobb szükségük van a Tanodára. Szerintem ez csak félig-meddig jó szempont, mert én inkább azokat venném fel, akiknek ugyan szüksége van a Tanodára, de nem a legszükségesebb a felvételizők közül. Jófejek. Helyette, aki jobban idevaló. Ezt a diák szempontjából nézem, akikkel jobban tudnék tanulni. Azokat veszik fel, akik a legnagyobb szarban vannak, de nem tudok velük tanulni. Ilyenek vannak. Állandó problémák vannak ebből órán."

"Nagyobb része eltér, biztos, az átlagostól. Erre utalnak ezek a párok is. Meg a vizsgákon való felkészülés, hogy nem elég neki egyszer, hanem 210-szer kell neki elmondani. Nem is tud írni vagy nem tud olvasni. Ezért biztos, hogy eltér. Másik meg a viselkedési forma. Ebbe nagyon sok minden tartozik, a család meg ilyenek, ami nagyon megváltoztatja az embert."

"Ki mennyire van rászorulva erre az iskolára, a tanárok el tudnak-e képzelni az illetővel max. három év együttműködést. Ki találja szimpatikusnak azt az embert, hogy vele együtt dolgozzon."

"...normális gyerek végül is, csak nem tud érvényesülni, mert kockaiskolába járt a kockarendszerben."

"Akiken látják, hogy nem csak ők hibásak abban, hogy nem tudnak más iskolában tanulni. Vagy olyan a családi háttérük, vagy olyan volt eddigi életük stb. Ami miatt odáig eljutottak, hogy nem bírnak dönteni, nem bírnak tanulni. Akik valamilyen okból kifolyólag a rendes iskolákban nem tudnak azoknak a követelményeknek megfelelni."

"...a korosztály fiatalságához képest mindenkinek van valami olyan dolga, ami miatt nyugodtan itt a helye biztosan."

"Beleilljen a képbe - mármint a Tanodába -, hogy itt elfogadják valamennyire. Ő is el tudja fogadni, hogy tényleg neki is fontos legyen az érettségi is, és tényleg legyen egy célja, hogy miért... Vannak olyan emberek, akik tök szélsőségesek és teljesen mások, és most, hogy három hete látom ezeket az embereket, tök összezsizsolódtak. Volt bennük valami hiba, amit nem fogadtak el, de itt elfogadják és így ők is elfogadják. És látják egymásban azokat a dolgokat, amitől eddig féltek, meg undorodtak, és most látnak egy ugyanolyan embert, és mondják, de jó. Azon túl, hogy saját magukon segítenek, még egymáson is segítenek."

"...hogya bemész egy iskolába és ott töltesz egy napot, ki tudod választani azt a diákot, aki ide jönne. Aki máshogy viselkedik, más dolgok érdeklik, a perifériákon mozognak."

"Ide olyan emberek járnak, akiknek nem a fejükkel van a baj. Itt ebből a 40-akárhány főből, aki ide jár a Nappali Tagozatra - ez megfelel egy osztálynak egyes helyeken. Közülük százalékos arányban több az olyan, akinek jobb agya van, mint máshol. Jártam más iskolába is, ott volt 4-5 ember, aki úgy nézett ki, hogy viszi valamire, itt viszont - ha az intelligencia kérdését nézzük, hogy ezen a téren viheti-e valamire (vannak persze itt is akadályozó tényezők mindenkinél, tulajdonképpen itt

ez a probléma)-, akkor itt szerintem sokkal több az olyan ember, aki értékes. Viszont problémáik vannak magukkal meg az őket körülvevő világgal... Szóval egy normális középiskolában kirostálják őket, holott fogalmuk sincs róla, hogy mennyit vesztenek vele. Mert itt szerintem rengeteg állati jófej ember van, akire büszkék lehetnének... Tök jófejek, van jó agyuk, csak egy-két dolgot másképp gondolnak, mint más. Egy-két helyen meg vannak sebezve, és van itt egy csomó olyan ember, akit eddig nem tudtak tolerálni."

Miért vették fel a Tanodába?

"Hát én teljesen elveszett embernek éreztem akkor magam, semmi lehetőséget nem láttam arra, hogy valami kiutat is találjak az életben, meg minden téren. Lehet, hogy ők észrevették ezt és úgy gondolták, hogy ők tudnak rajtam segíteni, hogy tudnak rám hatni."

"Mert úgy látták, hogy nekem ez jót fog tenni. Biztos láttak bennem valami értelmet, amit jól elrejték még a mai napig is."

"Olyan rossz kölyök voltam. Tiszta deviáns.

Miből állt a devianciád?

Utáltam iskolába járni, utáltam a tanárokat, utáltam a tanulást, mindent utáltam. Anarchia."

"Én elmondtam nekik, hogy mi történt velem eddig, meg akkoriban még el is voltam kenődve és részletesebben belefolytam egy-két dologba, mint most. Akkor ők úgy döntöttek, hogy ennek itt kell lenni, meg akkor mi egy kicsit felpörgetjük vagy segítjük. Nem tudom, mindig meg akartam kérdezni, hogy miben nyilvánul meg, hogy itt a prospektusszöveg szerint deviáns fiatalok vannak. Hogy miben nyilvánul meg az én devianciám, nem tudom. Jó, hát ilyen vagyok meg olyan, és amikor szar állapotban vagyok, akkor tényleg nem férek bele a keretbe."

"Azt mondták, hogy azért, mert nagyon őszinte voltam. Elmondtam őszintén, hogy volt ez az egy-két betörés meg stb. Kis apróságok. Meg tök őszintén elmondtam, hogy mi a helyzet, ha kíváncsiak rá, akkor elmondom. És ők azt mondták, hogy ezért, mert őszinte voltam."

"Közvetlen vagyok, őszinte vagyok. Megint nem akarok hízelegni magamnak, de elég értelmesnek is tartom magam. Valószínű, ez a válaszaimon is meglátszott, és nyilvánvalóan olyan embereket keresnek, akikkel együtt tudnak működni. És velem együtt lehetett, úgy látszik."

"A Bonci állítása szerint azért, mert intézetis vagyok. Szerintem a szellemi képességemmel nincsen nagy gond, a magatartásommal. ...Problémás gyerekek járnak ide.

Akkor te is problémás vagy?

Az intézet révén igen, én úgy érzem."

A Felvételi Beszélgetés

"Semmiféle tudásfelmérés nincsen a felvételin, abszolút egy személyes beszélgetés alapján nézik meg, hogy milyen az ember. Tehát nem azt nézik meg, hogy te hány pontra tudsz kitölteni egy 80

pontos tesztet, nem nézik meg azt sem, hogy miért vagy te rossz gyerek. Egyszerűen a lényedre kíváncsiak, úgy érzem.

Ez volt az első intézmény az életedben, ahol kíváncsiak voltak erre?

Igen. Ez volt az első, ahol úgy éreztem, hogy arra kíváncsiak, amilyen én vagyok."

"Nem volt nehéz ennyi ember előtt őszintén beszélni?"

De, mert életemben nem voltam még ennyi ember előtt - szóval jó, oké, de így felnőttek között még nem -, és ezért nehéz volt, azért zavarban voltam valamennyire.

És milyen volt ennek a beszélgetésnek a légköre?

Az jó volt, nem éreztem semmi drukkot, nagyon rendesek voltak velem. Szóval végül is az tetszett, hogy nem faggattak, hanem végül is egy tök jó beszélgetésbe ment át ez az egész. Nem volt tényleg semmi probléma, mert tök jól el lehetett velük beszélgetni."

"Oldott légköre volt eléggé. Nem panaszkodhatom a légkörre. Toleráns légkör volt."

"Beültem és elcsodálkoztam, hogy ilyen a tanári kar. Papucsban meg meztláb, meg egyik itt ül, a másik ott. Szét voltak szórva, érdekes volt. Kérdezgettek, hogy miért akarok ide járni. Mondtam nekik, hogy nem tudom elképzelni, hogy más iskolában leérettségizzek. Elmondtam, hogy miért: mert negyven ember nem tud együtt tanulni. Nem bírtam fizikailag sem. Ezt a felvételin is elmondtam."

"Nevetgéltek össze-vissza, én meg itt ültem, előttem tíz tanár, kérdezgettek, és akkor válaszoltam. Jött egy kérdés innen, hogy hány éves vagy, meg onnan egy másik. És akkor én az egyikre válaszoltam, de másik tanárnak, hogy 22. Ő meg mondta, hogy mi 22? Nagyon összekevertünk valamit, de egy jó poén sült ki belőle. Jót röhögtünk rajta együtt, és utána már végül is feloldódtam."

"Bementem, iszonyú nevetés, kacaj. Nem tudtam elképzelni, hogy min vagy miért. Leültem és tudom, hogy az az egy zavart engem, hogy végig sorban ültek előttem. És én mindenkinek a szemébe akartam nézni, és tudom, hogy ez nem sikerült, össze-visszanéztem. Kerestem a szemeket. De kellemes beszélgetés volt... Belekérdeztek, mindenki, esetleg egy-két tantárgyi dolgot, hogy magyarból hogy állok, mit akarok csinálni, ha majd leérettségizem. Mondtam, hogy tovább akarok tanulni. Ezek már jöttek maguktól. De nem éreztem, hogy ott kinyírnának vagy feszengenem kellene az egészszről."

"A felvételi az volt, hogy volt az írásbeli, az önéletrajzomat le kellett írni. Nahát, ezt nagyon meg kellett fontolnom, meg baromi sokat gondolkoztam rajta, hogy mit írjak bele. Már napokkal előre készültem, hogy mit fogok bele írni. Marhára be voltam rezelve a felvételitől. Pláne, amikor megtudtam, hogy beszélgetni kell, nem tudom hány tanár előtt. Beülök a felvételire, 8-an vagy nem tudom, hányan ültek ott és mindenki mosolygott. Valaki repülőt hajtogatott, és mindenki mosolygott és kedvesen pislogott. Teljesen felengedtem ezek után. Elkezdtem a történetem és beszéltem, beszéltem, beszéltem. Mindenki csak mosolygott és ült, néha kérdeztek tőlem valamit, arra nagyon szívesen válaszoltam. Egyszer csak azt mondják, hogy köszönjük szépen. És akkor ülök a széken és azt éreztem: úristen, csak ennyi volt? Kérdezzenek még. Annyira belelendültem a végén, hogy már nem akartam abbahagyni.

Gondoltad volna, hogy ennyit fogsz beszélni?

Nem, abszolút nem. Azt hittem, hogy görcsöt fogok kapni. És nem így alakult."

"Bejöttünk felvételizni, és akkor éreztem, hogy van egy elvárás, hogy rettenetes deviánsnak kell lenni, hogy ide bekerülhessen az ember. Az nekem nem ment, mert én annyira rettenetesen nem

vagyok deviáns. Vagy szerintem nem olyan látványosan, ha egyáltalán. És emlékszem, nagyon rossz volt, mert az volt az érzésem, hogy szadiznak a felvételin, és mindenkit lebeszélnek arról, hogy itt akarjon érettségizni. És úgy jöttem ki, hogy engem nem vettek fel

A segítő kapcsolat

Párválasztás

"Nem volt nekem sok választásom, mindenkit megkértek, hogy két párt írjon, én csak egy párt írtam a papírra, az az Eta volt. Vele nagyon-nagyon jó kapcsolatba kerültem még a - 3 napos táborban, és ott olyan kapcsolatot tudtunk kialakítani egymással, hogy így nem volt mese, csak az Eta kerülhetett a lapra. Mondtam, hogy nekem csak az Eta kell. Ez így működött annak idején, és nem volt mese, teljesen egy hullámhosszon voltunk akkor."

"Nagyon szimpatikus volt a Szilvi. Nagyon aranyos meg kedves. Olyan félénk.... Nagyon szeretem azt a nőt. Tök jófej."

"Azért írtam be a Papposzt, mert aznap, amikor megjelentem és az Edit a kezembe nyomta a cetlit, hogy írjam rá a neveket - aznap éjjel, amikor fölkeltem, a Pappossal álmodtam és állati jó volt. Olyan jó volt, tisztára olyan volt nekem álomban, mint egy apuka. Tök apukás volt és hű, olyan jót álmodtam vele, és beírtam. A másik a Merci volt, akit beírtam. A Mercit miért írtam be? Nem is tudom. Nagyon megszerettem ez alatt az idő alatt. Egy állati intelligens nőnek tartom, ami tök jó, mert szeretem az ilyen embereket, mint ő. Egy-két helyen úgy érzem, hogy vannak ütközőpontjaink, vannak olyan dolgok bennem, amiket ő nem bír, de ezen felül valamennyire csíp. Pont ez az, hogy ő végül is nem tud nekem mindent tolerálni, ez egy jó pont. Ezzel rá tud venni egy-két dologra. Meg én úgy érzem, hogy ő nekem egy jó választás volt. Nem tudom megmagyarázni végül is, hogy miért. Ilyen téren nem vagyok tudatos. A barátaimat sem válogatom meg logikai alapon.

Megérzés, nem?

Szimpatia, kész. Merci nekem iszonyú szimpatikus. Kész, ennyi."

"Ha nagyon őszinte akarok lenni, akkor meg kell mondanom, hogy azért választottam a Boncit páromnak, mert én őt ismertem egyedül a Tanodából. Vele beszéltem. Egyértelmű volt, hogy akkor őt kell majd választanom.... Boncit láttam a legtapasztaltabbnak, a legbiztonságosabbnak, a legstabilabb embernek, vagy nem tudom, hogy hogy mondjam. Olyan határozott volt, olyan kiegyensúlyozott, és ez úgy tetszett."

"Úgy szeretném választani a páromat, hogy valamennyire az elképzelésemet tudja pártolni, amit akarok csinálni, hogy tudjon ebben segíteni. Hogy együtt érezzen azzal a céllal, hogy tudja, érezze, hogy én mit akarok csinálni magamból. Hogy bármilyen magánéleti problémába vagy akármibe tudjon segíteni. Elég sok van."

"Azt hiszem, a Bonci az evidens volt, ő már ismert egy éve, és tök sok mindent köszönhetek neki. Az Edit pedig: kettőt kellett beírni, az első helyre írtam a Boncit, a második helyre az Editet. Hogy az Editet miért, azt nem nagyon tudtam. Ő viszi ezt a sulit, meg mindig olyan kis vidám, meg a Boncival is olyan egy csapatot alkotnak. Beírtam, és legnagyobb meglepetésemre azzal jöttek, hogy lehet két párom. De hogy ilyen még állítólag nem volt...."

"Nekem az Edit a párom, mert már első látásra nagyon beleszerettem. Arról van szó, hogy lehet, beszélgettem is előtte az Edittel. Nem hiszem, egyszer láttam Klubra feljönni, attól fogva nagyon szimpatikus volt nekem.... És akkor utána, amikor párkérdések voltak, akkor rögtön őt választottam. Tehát ez evidens volt, hogy ő lesz a párom. Logikus volt, hogy ő lesz."

"Végül is a táborban való megismerkedés után én majdnem mindenkit beírtam volna páromnak. De mivel csak egyet lehetett, így írtam kettőt.

Mi alapján írtad be akkor ezt a kettőt?

Nem tudom. Én mindenkit beírtam volna, de ezt nem lehet. Csak úgy írtam kettőt."

"Hát szimpátia alapján. Szimpatikus volt. Meg egyszer egy magyarórán benn ültem, még a párválasztás nehézségei előtt, és akkor a Merci írt a táblára, lelkesen magyarázott; én meg mondtam, hogy milyen lelkes. Egyetemről jön és milyen lelkes. Merci majdnem meghalt, annyira nevetett. Akkor láttam, hogy ez egy milyen jó ember."

Egyénizés

"Tökéletes. Jók voltak. Minden egyénim eddig jó volt.

Miről beszélgettetek?

A problémákról beszélgettünk. Főleg akkor, mert akkor hagyott ott a barátnőm és kicsit kivoltam. Ennek az okáról is beszélgettünk sokat. Akkor apámmal is elég szarul voltam az első pár évben. Arról is. De biztos, hogy beszélgettünk pozitív dolgokról is. Biztos. Szóval akkor mindent, ami folyik az életben. Jövőről, a múltból egy kicsit, meg ilyenek.

Mennyi mindent mondtál el a párodnak?

Mindent. Többet szerintem, mint anyámnak vagy apámnak.

Van még olyan ember a párodon kívül, akinek mindent elmondasz?

Nincs, nincs.

Akkor lehet, hogy ezért szükséges?

Hát nem csak ezért. Nekem az Edit nem csak akkor szükséges, amikor bajban vagyok. Nekem szükséges. Nekem kell az Edit. Nekem akkor is szükségem van rá, amikor jól vagyok és semmi problémám sincs. Sokszor volt az, hogy problémákat beszélgettünk meg, de remélem, nemcsak ezzel telt az egyénizésünk.

És milyen volt ill. milyen a kapcsolatotok?

Jó, jó a kapcsolatunk az Edittel. A mi kapcsolatunk szerintem sokkal több vagy jobb, mint bárki másnak a párjával. Ezt nem tudom eldönteni, mert nem tudom, ki milyen kapcsolatban van a párjával. Biztos nem így van, de ezt én így érzem.

Miben segítettek neked ezek az egyénizések?

Segítettek a problémáim megoldásában, a tanulásaimban, a személyiségemet segítették.

Személyiségedet hogyan?

Hát volt, amikor azt sem tudtam, ki vagyok, mert kivoltam. Kaptam pár tanácsot, hogy milyen problémákat milyen úton lehet megoldani - nagy vonalakban. És volt tényleg olyan, amiket így meg tudtam oldani. Nem biztos, hogy pont azon az úton, amire tanácsot kaptam, de hasonlóan."

"Jó. Elmondtam sok mindent. Bár erre megoldás nem nagyon született.

Milyen megoldást vártál?

Nem vártam semmiféle megoldást. Nem is nagyon születhetett volna. De hát végül is jó volt. Jó volt beszélgetni. Én eléggé magányos ember vagyok, és mindig jólesik beszélgetni.

Mennyi mindent mondtál el a párodnak?

Hát, nyilván megvannak a határai annak, amit az ember elmond. Meg vannak olyan dolgok a legtöbb emberrel, amit magának sem mond el... De nyilván az aktuális problémáimról beszélgettünk."

"...Az Edittel nagyon jól meg tudom értetni magam. Szóval nagyon jó. Neki mindent el lehet mondani és meg is érti. Meg jóban vagyok vele nagyon. Meg olyan a személyisége, hogy fogékony azokra a dolgokra, amik nálam fontosak.

Egyébként milyenek ezek az egyénik? Miről beszéltek?

Általában rólam. Néha róla, de inkább rólam. Olyanok, mint egy ilyen jóbaráti beszélgetések.

Mennyi mindent mondasz el az Editnek?

Mindent elmondok. Ami foglalkoztat, meg ami van. Neki mindent elmondok."

"Mindenfélét kérdezett, hogy mit csináltam, hogy érzem magam, tényleg, mintha pszichológus lenne, és tényleg jó volt, mindig jólesett, végre van kivel beszélgetni.

Előtte nem volt olyan ember, aki megkérdezte tőled, hogy érzed magad vagy mit csináltál?

Nem, hát nem ilyesmiről folytak a baráti beszélgetéseim. Mintha a képzeletbeli anyám kérdezgett volna, olyan volt.

És mennyi mindent meséltél el a Mercinek?

Mindent, amit lehetett, szerintem mindig mindenki elmond mindent, legalábbis én úgy képelem.

És miben segítettek neked ezek a beszélgetések?

Hát nem is tudom. Például többet segíthetett volna, mármint olyan értelemben, hogy amikor elmondom, hogy mi történt velem, akkor még egyszer átgondolhattam volna a dolgot, de hát nem ezt tettem, hanem csak olyan jólesett, hogy végre elmondhatom. Végül is hasznosabb is lehetett volna, de ez csak rajtam múlt."

"Miről szoktatok beszélgetni?

Mindenről, ami az eszembe jut. A magánéletemet, mindent el szoktam mondani a Boncinak. Nagyon sok problémámat igyekezett megoldani. Ez nagyon jó dolog. Jó, hát vannak a barátaim meg haverjaim, meg időnként barátnőm is van, de azoknak nem lehet úgy elmondani. Más hogy az ember - ha pl. a barátnőmmel volt problémám, akkor neki azt nem tudom elmondani, akkor ki a francnak mondjam el. A hülye haverjaimnak nem mondhatom el, mert viccet csinálnak belőle és azt mondják, hogy minden nő kurva és leegyszerűsítik az egészet. Itt a Bonci, aki tapasztalt.... Van egy ilyen biztos pont, ő a legbiztosabb. Ha most valami problémám van, nem kell, hogy gondolkozzak, hogy melyik 100. embernek mondjam el, hogy a 300 vagy 400 ismerősömből ki az, aki megbízható és melyiket válasszam. Nem tudom eldönteni. Azok is csak futó emberkéek. És a Bonci a legstabilabb, akinek mindent el lehet mondani. És végül is kapcsolódik a jövőmhöz, érettségi, baromi sok dologban tud segíteni. Jártas már egy csomó dologban. Szóval szükségem van a segítségére."

"Mondtad, hogy az intézetben a nevelőknek nem nagyon mondd el, csak felszínesebben a gondjaidat, problémáidat. A párodnak elmondod?

Nem, itt se. Régebben sok embernek elmondtam és ők visszaéltek velem, és így belém rögződött. Nagyon sok időnek kell eltelnie. Nem egy-két hónap, nem egy év, hanem egy kicsivel több, hogy én elmondjak valakinek valamit. Ezt még a barátnőmnek sem mondom el. Ez ilyen dolog."

"Én egy párt úgy tudnék hasonlítani, mint egy orvos. Iszonyatos felelőssége van a boncasztalnál. Ha a vakbelem helyett az agyamat kiveszi vagy a szívemet, akkor már másról van szó. A Laca, az ő szavával élve, korrekt. Lacával eléggé személyes dolgok, eléggé felkavaró egyénik vannak.

Érzelmileg felkavarók. Sokszor rácsodálkozom, hogy pillanatok alatt meg tudja oldani. Ill. meg tudjuk, mert ahhoz én is kellek.

Hogyan tudjátok megoldani?

A Lacának elmondom, hogy mi van, a Laca elmondja a véleményét. Végül is egy nagy vita, amikor megcáfolom vagy ellenérveket hozok fel, a Laca a megoldás felé vezető utat elég jól meg tudja találni. Talán ő tudja a legjobban a párjaim közül. Most már olyan a helyzet, hogy nem is egy párom van igazán, hanem kettő vagy három is. Mert az Edittel is szoktam beszélgetni. Végül is így két-három párom van.

Hogy alakult ez ki?

Folyamatosan az idők során. Amikor párt kellett választanom, iszonyatosan nehéz volt, mert nem bízom az emberekben különösebben. Félek tőlük. Azt kell mondanom, hogy a Lacának is az igazi dolgokat egy év elteltével mondtam el. Nála is figyeltem egy évig. Most már ott tartok, hogy szinte majdnem bármit. Az Edit hogy férközött a bizalmamba? Szép lassan."

"Az elején komolyabbak voltak, mélyebbek, tehát több mindent elmondtam neki, utána már nem annyi mindent, de szerintem ezt ő is tudta, hogy nem mondom el neki mindent.

És ez miért változott meg?

Mert gondoltam, hogy én ezt meg tudom oldani. A Bonci mondjuk - ha most elmondok neki egy problémát, hogy na, akkor most mit csináljak, ő nem mondta volna azt, hogy ezt meg ezt meg amazt. Ő azt mondta volna, hogy csinálhatod ezt meg csinálhatod azt, meg csinálhatod amazt. Ő konkrétan nem is tanácsolt volna semmit, csak tisztázni tudtuk volna a helyzetet. Mondjuk az néha kellett, hogy valakivel leüljek.

Neked szükséged volt egyáltalán arra, hogy legyen párod?

Az elején igen, aztán mondom, egyre kevésbé. Jó, hogyha az elején van valaki, mert akkor könnyebben be lehet illeszkedni."

"Hát a gondjaimról meséltem meg az elképzeléseimről az Editnek, és vele így tök jól el tudtam beszélgetni. Elmondtam a dolgaimat és ő, tudod, meghallgatott, és próbált nekem segíteni ebben, hogy mit kéne máshogy csinálni, vagy hogyan kéne elkezdni. És ez is nagyon-nagyon jó érzés volt, és próbáltam is úgy csinálni a dolgaimat, ahogy ő mondta. Az az igazság, hogy itt mindenkire próbáltam hallgatni, mert tényleg mindenki segíteni próbált nekem, hogy megoldódjanak a gondjaim, jobban érezzem magam. És teljesen baráti beszélgetések voltak végig, abszolút nem egy diák meg egy tanár kapcsolat, hanem abszolút baráti kapcsolat, szóval ezt csak így tudom megfogalmazni."

"Elég végletesek voltak. Egyik sem volt egyforma. Mondjuk evidens, hogy mivel ő volt a párom, kialakult egy frankó, tuti viszony, tényleg. Mindent meg tudtam dumálni vele. A legdzsindzsásabb izéket tudtam ráborítani bilistül, és viselte is, szegény, nagyon viselte... A Szilvinek mindent elmondtam, onnantól kezdve, hogy túske ment a lábujjamba, odáig, hogy mondjuk férjhez akarok menni, és mondjuk gyerekelem lesz, szóval mindent elmondtam neki."

"A Tanodán kívül volt neked valaha is, vagy most van olyan ember, akinek elmeséled a gondjaidat?"

Hát, hm, úgy nem igazán. Nem, mert mindig olyan voltam, hogy legjobban én mindig felnőtt emberekkel tudtam elbeszélgetni, nem tudom, hogy miért van ez nálam... Meg hát érted, velem egykorú srác, úgy igazából ő sem tudja még, hogy mit akar, meg semmi tapasztalata nincsen az életben, hanem csak egymásnak az érzelmeiket tudjuk kifejezni, de semmi több. Itt van egy bölcs ember, aki már elég sokat megélt és nagyon sok mindenben tud nekem segíteni. Nemcsak meghallgat, meg tök jól elbeszélgetünk, meg ugyanúgy elmondom neki is, mint a barátaimnak, csak ő még annyi pluszt tud ehhez hozzátenni, hogy tud segíteni is nekem a dolgaimban."

"...én majd elmondom neki, és ő megpróbál segíteni, ugyanúgy, mint a barátnóm, ha beszélgetnék vele, vagy a barátom vagy akárkim. És végül is eddig mindig volt valaki, akinek elmondhattam, hogy mekkora szarban vagyok. Csak az jó lesz, hogy itt is elmondhatom és itt tudni fognak róla. És úgy fognak velem bánni, ez ezért lesz jó."

"Utána nekem is jobb volt, mert csak egy férfi és csak egy nő. És ha éppen olyanról akarok beszélni, akkor férfit találok magamnak, ha éppen olyanról, akkor nőt. Meg hát ugye, válogatni lehetett a kettő közül, hogy mikor melyiket.

Mi alapján válogattál vagy hogyan működött ez?

Téma alapján például. Hogy miről akarok beszélni és melyik lenne megfelelőbb... Ez nekem nagyon szimpatikus volt, hogy így tudok választani.

Milyen volt régebben a kapcsolatotok?

Nem akarom mondani azt, hogy jó, mert az túl snassz és annál azért több. Nem tudok rá szót.

Milyen szinten mondtad el a dolgaidat nekik?

Elég bensőségesen. Elégé kitarulkoztam. Talán jobban is, mint kellett volna - így visszagondolva.

Miért jobban is, mint kellett volna?

Így visszagondolva esetleg nem kellett volna ennyire, de azt nem mondom, hogy bánom. Ez is hozzá tartozott, hogy még jobban megismerjenek vagy még jobban tudjanak segíteni. A kapcsolatunk akkor nagyon jó volt, bármikor megkereshettem őket bármivel. Ők is engem. Abszolút partnerok voltunk egymásnak. Telibe találtuk a szöveget ezzel a párválasztással...

Persze, mikor bekerültem, ha nem lett volna párom, én egy elveszett ember lettem volna, az biztos. Most itt hova menjek meg mit csináljak. A Tanodába nem is lehet úgy idejönni, hogy az embernek az első időszakban ne legyen párja. Szerintem ez abszolút nem is jönne be senkinek. De kell, hú, hát nagyon sok mindenben segítettek.

Személyre szabott tanulási program és mód

Tanulás, tanórák a Tanodában

"Milyenek voltak itt a tanórák, mennyiben különböztek az előző iskoládtól?"

Ú, teljesen, á, ez ég és föld. Á, ezt nem lehet elmondani, hogy...hát ez teljesen más.

Mondtad, hogy neked nagyon nehezen ment a tanulás. Akkor hogyan tudtál leérettségizni?"

Hát úgy, hogy nagyon-nagyon sokat foglalkoztak velem. Egyénileg, ami nagyon fontos, mert a másik iskolában az van, hogy kimegy a tanár a táblához, felírja, aki érti, érti, aki nem érti, annak annyi, és ezen kívül leszarnak, hogy a 42 emberből egy, hát kit érdekel az az egy ember! Itt meg azért mindig az volt, hogy egy órán egyedül voltam pl. mondjuk a Pappossal vagy a Boncival, és akkor leült mellém és szépen elkezdte magyarázni nekem. És tudod, látom rajta, hogy szeretettel próbál közeledni felém és úgy próbálja elmagyarázni, hogy szeretné ő is, hogy megértsem. Az egészen más, én is egészen máshogy állok hozzá. Meg itt a Gábor, márcsak volt bennem, hogy megmutatni neki is meg magamnak is, hogy igen, én képes vagyok erre. És akkor így, így szép lassan, az a mérhetetlen sok törődés, amit irányomban mutattak, ez végül is meghozta a gyümölcsét, szóval úgy érzem, hogy csak ennek köszönhető, hogy idáig eljutottam, ahol most vagyok. Én ezt tudom mondani."

"...a régi iskolában, ha meg is tanultam valamit, az inkább magolás szinten ment. Nagyon hamar kiment a fejemből, amit ott megtanultam. Itt pedig sokkal inkább megmaradnak, mert sikerült

valahogy érdekesebb oldaláról megfogni a tananyagot, így érdekesebb lett és megmaradt. Még most is emlékszem, persze nem mindenre,..."

"Ez nem tanulás. Itt nem tanítanak meg tanulunk, nem tanárok vannak, hanem pedagógusok. Itt a tanárral tök jól eldumálunk, mintha én kérdezném meg, ami engem érdekel. Csak azt veszik le a vállamról, hogy odamenjek és megkérdezzem. Pont ami a hiba bennem, a lustaságomat előzik meg."

"Ha ott van az ember órákon és figyel, akkor tanulni se kell szinte. Nagyon jól vannak tartva itt az órák ilyen szempontból. Itt tanítják meg az anyagot és nem otthon kell tanulni. Persze, vizsgák előtt mindig át kell nézni meg meg kell tanulni, ami nem volt elég. De ha odafigyelsz az órán, akkor már nem kell tanulni.

Hogyan tudják leadni az anyagot, hogy elég az, hogyha az ember odafigyel?

Mert érdekesen tartják az órákat. Lehet poénkodni is és az tök jó."

"Otthon nem tanultam soha. Itt figyeltem, és amennyi megmaradt.

És ez így elég volt?

Elég, de sokat foglalkoztak velem külön is, látták, hogyha már... tudták, hogy nem tanulok otthon, ez tény volt, és ha látták, hogy már nagyon nem figyelek órán, akkor külön is elmagyarázták nekem."

"Olyan ez az iskola, hogy elvileg elég az, amit itt bent megtanulunk, meg inkább itt mindent megtanulok. Nem megyek haza, mert otthon nincsenek is tankönyveim, hanem itt van bent minden, amire szükségem van."

"Mennyiben különböztek itt az órák, mint pl. a Rákócziiban?"

Hát az nem mérhető. Hacsak azt mondom, hogy órán kajálhattam, felrakhattam az asztalra a lábamat, hogy otthagyhatom óra közepén, hogy nem kell jelentkezzek azért, hogy... Szóval nem kell attól félnem, hogy hülyének tartanak. Mondjuk leginkább az elején persze, az tetszett, mint minden ember, aki tud linkeskedni, hogy felrakhatja a lábát az asztalra, kajálhat, kivonulhat, stb. Utána azért rájön az ember, hogy sokkal másabb az, hogy pl. nem kell attól félnem, hogy hülyének néznek, mert matekóra közepén megkérdezed, hogy 5×5 az mennyi. És akkor nem fogják azt mondani, hogy hülye vagy, hanem, hogy gondold már végig, szóval normálisan elmagyarázzák neked. Pl. az Ervin meg a Pappos is - nem tudom, hogy maguktól jött-e az ötlet, hogy így kezdjenek el magyarázni, ha arról volt szó, úgyhogy elkezdtek ilyen dedósan, amin persze hülyére röhögtük magunkat, hogy $1 \text{ alma} + 1 \text{ alma} = 2 \text{ alma}$, és tudod, ha felvágod, az fél, ha azt is, az negyed, és akkor eljutottunk az almapüréhez, és akkor ezek tök jó poénok voltak. Ha ezt a Rákócziiban süti el egy tanár, akkor mindenki sírógörccsöt kap szerintem, ott ez természetellenes dolog. Itt meg nagyon jó volt. Tényleg egy kicsit dedósan, kicsit debilen, legalábbis hozzám viszonyulva teljesen reálisan gondolkodtak."

"A biológia: a Szilvi valami iszonyú jól tanít. Úgy tanít, hogy lead egy órát, jegyzetelünk egy kicsit, minimálisat. Legalábbis nekem a Szilvi órái után nem kellett tanulni. Annyira jól felírja a táblára, elmagyarázza, többször elmondja és annyira jól, hogy biológiából én egy darabot nem tanultam az érettségire.... Matematikából érettségire tanulni nem lehet. Ahhoz az kell, hogy az ember begyakorolja ezeket a dolgokat. Ránéz egy feladatra, akkor tudja, hogy mi az a feladat, és tudja, hogy kell megoldani. Ez meg ugyanaz volt, rengeteg gyakorlás. Azért volt jó például ez a leadandós, ez a tíz feladat hetente. Többször volt, hogy ugyanazt a feladatot megkaptuk vagy ötször. És ezzel begyakoroltad. Lehet, hogy nem ugyanazt a feladatot kaptad meg vizsgán, de egy ugyanolyat. És gyerekjáték volt megoldani."

"Azt hiszem, próbálják lefordítani a gyermekek nyelvére a tananyagot. Van, amikor jó, de van, amikor nem. Van olyan óra, ami elég jól megy, de van olyan óra, amikor 21-szer kell ugyanazt a dolgot elmondani és az engem nagyon zavar. Benn ülünk már 3/4 órája az órán, és semmi másról nem beszélünk, csak a vizsgakérdésekről, vagy hogy jövő hétre mit kell megcsinálni, és ez idegesítő, hogy akkor minek jöttem be órára. Van, aki késik és akkor annak megint el kell mondani, aztán jön a következő, annak megint el kell mondani. Néha nagyon kellemetlen. Én szoltam is egyszer-kétszer. Nem lehet mit tenni."

"A tanórák néha beszélgetésbe fulladnak, a tananyag helyett elszállunk valahova máshova. Ameddig a tanár engedi, addig. Szakközépiskolához viszonyítva kb. háromszor annyit tanulok, mint ott. Információáradatban vagyok.

Itt több információt kapsz?

Többet, és valahogy az információnak a minősége is más, jobb. Mondjam azt, hogy szakközépben a tanár a vastagbetűs részeket diktálta le nekünk a füzetbe. Akkor jött az én problémám, hogy miért írjam le a füzetbe, amikor ez benne van a történelem könyvben vastagon szedve. Ezt most miért kell leírnom a füzetbe? Vagy mond valami mást, vagy nem írom le. Bukásra álltam történelemből: én azt mondtam neki, hogy én történelemből olyan gyerek vagyok, aki olyan osztályzatot kapok történelemből, amilyen szinten áll a tanár. Erre megbuktatott."

"Hát, hogyha odafigyelsz, és meg akarod tanulni, akkor meglehet. Ha nem figyelsz oda, akkor persze nem lehet. Tőled függ, hogy meg lehet-e tanulni. A tanártól is függ persze. De eddig itt csak olyan tanárokkal találkoztam, akik úgy adják elő a tananyagot, hogy aki meg akarja tanulni, az megtanulja."

"Van tananyag, de itt az a jó, hogy nagyon jól magyaráznak. Tulajdonképpen az a kulcsa, hogy én, amíg nem tudom hány évig ott rohadtam a többi iskolában, egész órán nem figyeltem, repülőt hajtogattam, üzeneteket küldtünk egymásnak, balhékat csináltam, s ezzel telt el az egész nap. Itt viszont azért sokkal több idő telik el a tananyaggal való foglalkozással. Ha pl. a Laca tart egy történelem órát, azt tényleg úgy tartja, hogy mindenki odafigyel. Lehet, hogy nem jegyzetel, de teljesen beépül a lényébe, az agyába. Olyan érdekesen mondja és olyan felszabadultan, még ha rossz napja van, akkor is. Az nagyon jó, hogy mi is visszadumálhatunk, kérdezhetünk, ha valami nem stimmel. És tényleg érdekel a dolog. Azt szokták csinálni máshol, hogy a gyerekek ilyenkor teljesen lelazulnak, kimennek dohányozni és várják az óra végét. Itt az van - gyakran előfordul -, hogy a tanár tovább mondja a magáét, még a szüneten keresztül is tovább mondja a magáét és a tanulók nem veszik észre. Nem olyan sűrűn, de előfordul. Ebből is az látszik, hogy odafigyelnek a diákok. Lehet, hogy otthon nem veszi elő az anyagot, de órán biztos, hogy odafigyel. Még hogyha kicsit hülyéskedik is meg elmélázik, meg zabál is, még akkor is."

"Nagyon jók a tanárok, nem szárazak. Jött Gipsz Jakab - ahogy Laca mondaná. Meg hogy bármilyen kérdésre válaszolnak. Nem egy óra volt, hogy abszolút eltértünk a tárgytól és ez tök jó."

A tanár-diák kapcsolat

"Nem lehet, hogy te elfogult vagy a stábtaggal?"

Nem hiszem, hogy elfogult vagyok, mert nem mondom azt, hogy minden tanárt szeretek itt. Mert van, akit nem annyira kedvelek, de én elfogadom őket is, és én öbennük is látom ezt. Az tetszik legjobban, hogy csinálnak valamit tizen. Elkezdtek csinálni valamit - az Edit volt, azt hiszem, a

kezdeményező -, elkezdtek valamit, amit már régen elkezdtek és még a mai napig működik, és nem komolytalankodják el, pedig megtehetnék... Ez az övék, és folytatni kell, mert hogyha elkomolytalankodják, akkor vége lesz. És én ezt nagyon becsülöm bennük. Mondjuk nem link egyik sem, azt nem mondhatom rájuk, hogy linkek. De szerintem, ha más szempontból linkek lennének, ezt akkor is rendesen csinálnák."

"..itt meg mindenki olyan rendes, korrekt volt. Erre is azt tudom mondani, hogy korrekt. Az egyszerű ember korrektségével voltak rendesek."

"Nemcsak az órák voltak mások, az egész tanári kar más volt. A normális iskolákban, találkoztam azóta egy pár tanárral másnak a kapcsán, de más tanárok, hogyha vége az iskolának, akkor nekik annyi, vége az iskolának nekik is, és nem törődnek velem, de itt soha nem volt olyan, hogy vége volt a napnak, itt mindig volt iskola."

"Tényleg nagyon segítőkészek, akihez fordul az ember, tényleg segítenek. Szilvi most is segített felkészülni anatómiából. Tényleg, már három éve nem járok ide, és még mindig segítenek. Itt nem olyan, mint egy állami gimibe, ha nem tudod, hogy hülye vagy, fiam, akkor egyest kapsz. Itt ha nem érted, elmondják még egyszer. Az a nagy baj az állami - tudod, ilyen kockalaboratórium, ahol bevisznek 30 embert és legyártják a kockákat. Hopp, ezt az anyagot leadják nekik. Az állami gimikbe elveszik az emberi kapcsolat. Az anyagot csak ledarálják, olyan, mintha egy gyárban lenne az ember....Itt meg egyrészt tök jó volt a társaság is, de nemcsak a társaság, főként a tanárok. Itt az ember úgy érezte, hogy tartozik valahová, nem úgy, mint az estibe, ahova gondolom, Te nem jártál, az elég barátságatlan, még a nappalinál is rosszabb."

"Nem láttam még - most nem akarom dicsérni őket, lehet, hogy meghallgatják -, szóval, komolyan itt találkoztam a legnormálisabb matek-fizika tanárokkal. Lehet, hogy azért, mert elviselték a hisztijeimet meg ilyesmi, de ez meg a másik, hogy eszméletlenül hisztis voltam és nagyon meg tudtam játszani az agyamat....

És milyen volt a többi tanárral a kapcsolatod?

Azt hiszem, nagyon jó. A Merci meg a Papposz nekem olyanok, mint láthatatlan köldökzsinórral összenőtt egyénkék. Ők nekem valahogy mindig is együtt jelennek meg az emlékezetemben. Nagyon bírtam mindegyiküket. Persze, volt mindegyikben olyan, amit nem bírtam, gondolom, ez kölcsönös volt."

"Itt a tanár nem az, hogy na, én vagyok a tanár, hanem van a pár, aki tippeket ad, hogy mit, hogyan csináljak..."

Milyen a többi tanárral a kapcsolatod?

Ha valaki más iskolából jönne és én azt mondanám, hogy minden tanárt bírok, az biztos nyálisnak vagy valami ilyesminek titulálna. Nem normális lennék a szemében. Én ezt nem tudtam elképzelni, hogy minden tanárral így jóban lenni, ez egyébként nagyon szokatlan volt. Én végül is minden tanárral jóban vagyok."

Milyen a többi tanárral itt a kapcsolatod?

Vannak felületesebbek, vannak szorosabbak. Egyik tanárt sem utálok, vannak persze, akik számomra közömbösek, de őket is kedvelem."

...De azért figyelnek rád, nem?

Hát persze, gondolom. Leadtam a magyar dolgozatomat, vagy felmondtam a verset, és a Merci azt mondta: B., én úgy szeretlek téged. Ezért érdemes iskolába járni, ha az embert szeretik.

Milyen a többi tanárral a kapcsolatod?

Szerintem jó, de őket kérdezd meg. Én senkit sem gyűlölök, mindenkit szeretek vagy pedig csak nem szeretem. Tehát közömbös. Igyekszem így."

"... másrészt azért jobb a Tanoda, mint más középiskola, mert ide a tanároknak a nagyobb többsége vagy az egész nemcsak a fizetéséért jár be, hanem érdekli őket ez a szakma. Minél többet szeretnének megtudni egy gyerekről, vagy segíteni neki. Ez mondjuk nagyon fontos szerintem."

"Azt már mondtad a párral kapcsolatban, hogy akár egész stábot szeretnéd párodnak. Az már megvan a fejedben, hogy kit szeretnél és milyen szempontok alapján választod ki azt az embert?"

Hát, hogy szimpatikus legyen. Olyan sokat én nem beszélgettem velük magánjellegű dolgokról, talán a Klubon lehetett volna egy-kettővel. Az Edit nekem azért szimpatikus, mert egy modern gondolkodású nő. A Bonci azért, mert egy belevaló fickó. A Mercinek valahol a gondolatmenete tetszik, meg ahogy előadja magát. A Viktorban az tetszik, hogy egy kicsit visszafogott, szerényebb. A Lacában az tetszik, hogy tők közvetlen. Megmondja, hogy mi a baja vagy mi nem a baja. Mindenkivel próbál kontaktust teremteni. A Gáborban az, hogy testem és lelkem a Coca-Cola cégé. Az az odaadás. Remélem nem hallotta, mert akkor akkorát bukok a érettségim, mint a pinty. Most nem tudom mindet felsorolni.

Tehát mindenkiben találsz valami szimpatikusat.

A Zoliban meg azt, hogy hogyan magyaráz. Tényleg úgy mondja nekünk, mint a hülye gyerekeknek. Nem akarok mindenkit felsorolni. Most 60-70 ember közül válasszál ki egyet-kettőt magadnak. Mindenkiben találok valamit, ami szimpatikus nekem."

"A tanárok alkalmazkodnak hozzánk, meg én is alkalmazkodom hozzájuk. De azért nem mondom azt, hogy én alkalmazkodom hozzátok, akkor hazudnék, inkább ti alkalmazkodtok hozzám."

"Ez nem középiskola. Én nem úgy jövök ide, mint egy iskolába. Ez nem az. Ha megnézed a tanárokat és a diákokat, itt nem azt látod, hogy ő a tanár és én vagyok a diák. Azért, mert fiatalabb vagyok, az egy dolog, hát ő engem tanít, de olyan, mintha a barátom lenne, csak ő tanít, mert ő tudja a többet. Nem azért tisztelem, mert ő a tanár, én azért tisztelem, mert olyan ember, aki tiszteletre méltó. De egyáltalán nem azért, mert ő a tanár meg mert idősebb. Ugyanúgy a legtöbb diákot is tisztelem. Pedig nem tanárok. De ugyanígy nem tisztelem a legtöbb középiskolai tanárt."

"És mindegyik emberrel ugyanúgy el tudok beszélgetni, és ugyanúgy tudnak nekem segíteni a dolgaimban, hogyha kell, nem tudok senkit sem kiemelni.... Az az igazság, hogy itt mindenkire próbáltam hallgatni, merthogy tényleg mindenki segíteni próbált nekem, hogy megoldódjanak a gondjaim, jobban érzem magam. És baráti beszélgetések voltak végig, abszolút nem egy diák meg egy tanár kapcsolat, hanem abszolút baráti kapcsolat, szóval ezt csak így tudom megfogalmazni...."

"Máshol úgy kezdődött a kontaktus, hogy névsorolvasás. Itt meg ha beléptél is más volt az egész, a tanárokkal is."

"...ettől is különbözik a Tanoda a többi középiskolától, mert máshol biztos, nem rágják be az ember szájába száztízszert. Meg nem megy oda a tanár a diákhoz, hogy ugyan már, kisfiam, készüljél már. Ott a diáknak kell odamenni a tanárhoz, és elég egyszer is, mert többször biztos, hogy nem foglalkoznak vele."

Mit jelent az érettségi a Tanodás diákok számára?

"21 évesen már nem szívesen válaszolok arra a kérdésre, hogy már leérettségiztél-e: hát még nem. Ez így már egy kicsit unalmas meg nem a legjobb.

Miért szeretnél te érettségizni?

Egy azért, mert követelmény, kettő azért, mert bármikor, ha szükségem van: tovább akarok tanulni vagy olyan munkahelyre megyek és kéri, akkor jó, ha azt tudom mondani: igen, van. Meg ha tényleg elkezdtem, akkor már nem mondom azt, hogy nem fejezem be. Ezt meg kell csinálni. Egyáltalán nem fontos, egyáltalán nem fontos az érettségi a mai életben most már. Persze, papíron fontos, de egyébként lószart sem ér, de mégis valami olyan belső nyugalmat ad az embernek, hogy igen, hát én is leérettségiztem."

"Mivel nem tudom, hogy pontosan merre fog vinni az utam, az érettségi egy olyan dolog, ami a világban egy nagyon fontos dolog. Egy csomó mindenhez kell. És ha valami olyat akarok csinálni, amihez kell, akkor az jó, ha megvan. Gyakorlatilag végül is majdnem mindenhez kell. Ha tovább akarok tanulni, akkor ahhoz kell, ha nem tanulok tovább, hanem dolgozni akarok, akkor meg ahhoz. Ezek mind nem fontosak, ha azt veszem, hogy első és legfontosabb oka, hogy megcsináljam, ha elkezdtem. Eddig az életemben bármit elkezdtem, nem nagyon fejeztem be."

"Hogy több legyek.

Minél több?

Magamnak is megmutassam, hogy több vagyok. Meg amúgy is több akarok lenni, mint egy átlag."

"Azért, hogy ne legyek az a fajta, akinek van pénze, és közben olyan hülye, mint a segg. Semmit nem tud. A minimális alapműveltségem meglegyen. Ennek meg kell lennie."

"Rájöttem, hogy nem vihetem semmire, semmire az életben, ha nincs egy érettségim. Anélkül utcaseprő sem lehetek."

"Tovább lépés szempontjából ez egy elengedhetetlen dolog. Egy bizonyítási vágy is volt bennem, hogy már kezdtem elhinni azt, hogy én tök hülye vagyok, hogy semmire nem vagyok jó. És akkor be akartam bizonyítani magamnak, hogy igen, én képes vagyok ezt megcsinálni. Meg a tanároknak is szerettem volna, meg a környezetem számára is bizonyítás, mert ők is elkönyveltek olyannak, amilyen vagyok, és most csináltam egy ellenpéldát. És ez tök jó érzés.

Magadnak is bebizonyítottad.

Magamnak is, az a legfontosabb, hogy magamnak be tudtam bizonyítani, hogy képes vagyok ezt elvégezni, ezért mondjuk örülök ennek. Meg egyébként tovább lépés szempontjából is elengedhetetlen dolog."

"Le akarok érettségizni, és mikor már leérettségiztem, egy normális munkahelyre elmenni. Visszalépni abba az életbe, amiből én valamikor kiestem. Nekem ez most már hiányzik. Én az életem során valahol kicsúsztam, de elég szépen. Persze ez a kicsúszás, az akkori kicsúszás meg a mostani Tanoda az már nem ugyanaz, mert a Tanoda az abszolút pozitív. Volt egy kicsúszás, aztán jött egy váltó, én arra átmentem, jöttek hegyek. Utána elkezdett jönni a Himalája. Ez nagyon hülyén hangzik, ez most pont az emelkedő. A Tanoda most pont ezen van, majd mikor felérek a csúcsára, akkor fogok leérettségizni, az lesz a mennyország. Már mióta várok arra, hogy legyen egy érettségim. Ott fogok állni 8848 m magasan az érettségi papírommal, és akkor utána leereszkedem a valós igazi életbe, ahol már dolgozni kell keményen... Lemegyek és akkor kezdődik a szép, göröngyös, mindenképpen izgalmas... Leérettségizem, munkahelykeresés, beilleszkedni egy teljesen új közegbe, és ez egy kicsit izgalommal tölt el és ezt már nagyon várom.

Miért más ez, mint a kinti világ? Mondtad, hogy onnan jöttél ide és majd oda mész vissza.

Ezt tök nehéz megmagyarázni. Ha például megfigyelem saját magam: ha berúgok, akkor mindig ide jövök vissza. Csak idejövök. Mindig ide bejövök. Be kell, hogy ide jöjjenek. Miért nem hazamegyek? Itt van valami, ami miatt ide kell, hogy jöjjenek. Az hülyeség, hogy itt biztonságban érzem magam, mert otthon miért ne érezném magam biztonságban. Ezekon én tök sokat tűnődöm, hogy miért jövök én ide be részegen. Nem értem. Valami biztos van ebben a Tanodában, ami olyan mély nyomot hagyott bennem, hogy ide vissza kell, hogy jöjjenek. De ez egy idő után már kínosabb, legalábbis számomra. Most miért ide? ... Meg hát az, hogy utána elkerülhetek egy teljesen más közegbe, mint főiskola vagy bármi más. Onnan megint lehet tovább lépni, ott nem szabad megállni. Az érettségit nem tekinthetem végeredménynek, mert az életben szerintem nincsen végeredmény. Valaminek az eredménye van, de onnan mindig tovább kell menni. Vagy meg is lehet állni és akkor egészen addig azt csinálja az ember. Az is egy alternatíva. De az érettségi nagyon fontos. Én úgy fogok örülni, hogy kiugrom a saját bőrömből. Meg hát az, hogy a haveri körömben nekem lesz egyedül érettségim. Ez se az utolsó szempont. Meg hát az, hogy már ők is várják, meg mindenki várja, hogy na, érettségi. Lesz, nyugi, meglesz. Meg hát az, amiket én az évek során kaptam. Azokat valamilyen szinten el tudom felejtetni egy érettséggel. Te hülye vagy. Te soha nem fogod megszerezni az érettségit. Neked soha nem lesz pénzed. És akkor az érettségi ezekre valamiféle ellenszert nyújt. Hogy igenis én le tudtam érettségizni. Akkor ez saját magamnak egy tök jó dolog lesz."

A stábmunka

"A tanári stáb egy nagyon jó dolog. Én megmondom, hogy miért: mert az összes tanár ott van, és pl. igen, ezt az én esetemre is nyugodtan vissza lehet vezetni, hogy pl. vannak olyan tanárok, akikkel nem volt olyan kapcsolat, mint az Edittel meg a Gáborral, nem ismernek annyira. És akkor ez a stáb ahhoz próbál közeledni, hogy végül is mindenki megismerje a másikat. Szóval olyan téren, hogy megismerje meg tudja, hogy milyen, hogy mindenki ismerje a másikat. És ez segítség, a tanárok összejönnek, és akkor elmondanak egypár dolgot. Meg hát azért jó, hogy mindenkit átbeszélnek, hogy, aki nagyobb lelki válságban van vagy valami, azon megpróbálnak közösen segíteni. Mindenkinek kell tudni valamilyen szinten a másiktól. És ez nekik nagyon nagy segítség."

Miért kell tudni mindenkinek a másiktól?

Mert ebben a Tanodában ez elengedhetetlen dolog, ha a Bonci nem tud rólam semmit, akkor nem is nagyon tud nekem segíteni, mert nem tudja, hogy most miben kell nekem segíteni. Én azt mondom, hogy ezért, ezért is fontos."

"Tök jó a diák párjainak. Így tudja az összes tanár véleményét. Egy kiegészítés, amit az x mond az egyénin, ezt kiegészíti a többi tanár véleménye. Hozzáteve a pár véleménye és így abszolút egységes képet tud kialakítani, hogy mik a teendői x-szel."

"Végigmennek minden diákon, megbeszélnek, hogy kivel mi van, hogyan kellene rajtuk segíteni. A tanárok elmondják, hogy mi történt a párjaikkal. Terveket szönek, hogy a kiránduláson mi legyen, a következő diákstábon mi legyen. Ennyit tudok róla."

Miért jó, hogy a tanárok megbeszélnek az összes párt?

Tanári értekezlet minden iskolában van, de a Tanodában magasabb szinten működik. Itt magasabb szinten művelik ezt a tanári értekezletet. Azért jó, mert így azok a tanárok is képet kapnak egyes diákokról, akik nem állnak a diákkal szorosabb kapcsolatban. Ez azért jó, mert a Zoli, a

számítástechnika tanár, aki bent ül a stábon, az hallja a Lacától, hogy mi a baj velem, és akkor legalább tudja, hogy miért nem vagyok formában, és akkor tudja tolerálni, mert látja, hogy most akkor mi van."

"Állandóan naprakész információ legyen minden diákról.

És ez miért szükséges? Más iskolában nincs ilyen.

Hogy ne kallódjon még jobban. Mert odafigyelnek az emberre. Semmi másért."

"Mert ez az iskola lényege. Nyilvánvaló, hogy mindenki szubjektív. Ha már vannak pl. tizen, nem szabad soha semmit egy emberre bízni."

"Szóval kell a stáb, mert meg kell beszélni, hogy egyes diákokkal mi van. Velem is voltak ilyen dolgok, hogy otthon iszonyú rossz lett a helyzet és el kellett költöznöm és akkor tudták, hogy mi van. Végül is nem árt, ha nem én mondom el minden tanárnak egyesével, hanem a párom egyezteteti a többi tanárral, hogy a Gy.-t most ne rugdossátok, mert baja van. Szóval kell a stáb."

"Én szerettem volna, ha rossz magatartásomért bevisznek a stábra és közelebből megismerem az egészet, de valahogy nem akarnak bevinni."

"Hát konzultálnak egymással. Megbeszélik a problémákat, megbeszélik a pénzügyeket, mindent megbeszélnek, amiről kell tudniuk. Hogy mindenki mindenről tudjon. Minden diákról ejtenek néhány szót.

Miért kell, hogy legyen ez a stáb?

Azért kell, hogy ne legyenek ilyen félreértések, hogy mindenki mindenkiről tudjon mindig. Hogy kapcsolatban legyenek a tanárok a diákokkal, a tanárok a tanárokkal, a diákok a diákokkal. Hogy ne legyen az, hogy valami lóg a levegőben és nem tudjuk, hogy mi az."

"Felmerülő problémájukat meg tudják beszélni. Lényegében egy ilyen athéni demokráciához hasonló szerv. Ugyanolyan, mint egy tanári értekezlet máshol, csak más módon.

Szükséges ez?

Persze.

Miért?

Hogy össze tudják hangolni a munkát."

"Ti össze vagytok zárva egy terembe és kidumáltok minket"

"Gondolom, megbeszélik a dolgokat, hogy kivel mi van, ki hogy van, ki kivel mit csináljon. Legalábbis én ezt csinálnám egy ilyen stábon. Ill. én nem ezt csinálnám, hanem leülnék és megbeszelném egymás között, hogy mi hogy vagyunk... A segítők leülnek és megbeszélik, hogy mi van velük.

Hogy a segítőkkel mi van?

Aha, mindenki magáról. És ha ez megvan, és van valami olyan, hogy valaki valakivel nem tud mit kezdeni, akkor arról.

És akkor az nem is olyan fontos, hogy végigbeszéljék a diákokat?

Semmiképpen sem olyan fontos, minthogy magukat végigbeszéljék. Szóval az lehet fontos, de azok eseti problémák lehetnek. De ahhoz, hogy működjön az egész, ahhoz az kell, hogy magukról beszéljenek egymásnak. Olyan legyen a segítő stáb, hogy az egy összetartó dolog legyen. Ahol az emberek számíthatnak egymásra, ahol én a diákkal beszélek és azt mondom neki, hogy ez ezért meg ezért így van és ő mondja, dehát nekem az nem ezt mondta. Én azt mondom, hogy az nem

lehet, mert ő ugyanezt mondja vagy gondolja. Hogy biztos lehessen az ember abban, hogy a társa ugyanúgy gondolja vagy úgy csinálja."

"Én nem tudom elképzelni, hogy miről beszélnek ott annyi ideig. Mindig izgatott, hogy mi van ott benn. Ott ülnek, mondjuk, 12-11 h-ig. Tök sokszor gondoltam, hogy egy videókamerát felszerelek, egy picit, és akkor kilesem meg kihallgatom. De tényleg. Bevonulnak és onnan megszűnik a világ. Ott kész. Nem lehet őket megközelíteni. És akkor benn nevetgélések meg susmorgások, meg kajálások, cigizés. Kijönnek és én nézem, hogy miről lehetett szó. Rólam már beszéltetek? Nem, még a Borza Jánosnál tartunk. "B" betű. Mit beszélnek annyit? Megérinthetetlen ez a stáb. Vagy elérhetetlen. Nagyon jól csinálják, azt el kell ismerni.

Diákstáb

"Jó volt a diákstáb, nekem tetszett. Előjöttek itt olyan dolgok, hogy csak néztem, problémák egyes emberek között. Azért nekünk, diákoknak is meg kell beszélünk egy-két dolgot. Végül is egy közösség vagyunk. Hogy akkor most mit lehet csinálni, mit nem, ki tette tönkre a P.-nek a sakktabláját. Jó ezt így egymás szemébe belemondani, hogy mit gondolunk."

"Nagy harcosa voltam az elején a diákstábnak, de azt kellett észrevennem, hogy nem igazán mennek így a dolgok, mert senki nem akarja, hogy menjen. Nagy hallgatás van, nagy csend, nem hiszem, hogy szükség van rá. Szerintem csak időszakosan kellene összeülni, amikor nagyon sok információ és probléma halmozódik fel, akkor összeülhet. Minden héten nincs szükség rá, nem történik annyi minden a Tanodában. Nincs hetenként annyi információ. Azt a kevés információt, ami van, azt úgy is megtudja az ember. Szükséges lenne kirándulás előtt, után, vizsgák előtt és vizsgák után. Hetenként semmiképp sem."

"Nem láttam sok értelmét a diákstábnak. Ez is egy demokratikus látszat kellék. Most nyilván kell egy fórum. Az egyénikről, amik visszajelzések érkeznek, azok nyilvánvalóan torzulnak. Nyilvánvalóan torzulnak, mivel egy közvetítő személyen keresztül érkeznek. Éppen ezért össze kellett hozni úgy a diákokat, hogy mint egy testület hozzanak döntéseket. Mi kell nekik vagy mi nem."

"A diákstáb arról szól, hogy mondjuk a táborokról, lesz-e, ki mit tervez... Meg hogy a diákoknak egymással milyen közölnivalójuk van. Arról szól ez a diákstáb szerintem. Különböző gondokat, amik a Tanodával kapcsolatosak, azt beszéljük meg, vizsgákat."

"A diákstáb meg szerintem pont a stáb ellenkezője, hogy a fiatalok - mármint mi - el tudjuk mondani, ami mindenkire tartozik.... Itt viszont azért vagyunk ennyien, hogy a közös dolgokat meg tudjuk beszélni úgy, hogy a tanárok és diákok is tudják mondani ezzel kapcsolatban a véleményüket, és ha van valakinek valami okos vagy jó ötlete, akkor azt miért ne hallgassuk meg többen, és akkor miért ne csináljuk azt. Valaki kitalál valamit és akkor azt végül is nem az, hogy jóváhagyjuk, mert az hülyeség, hanem elfogadjuk, és oké, ez egy jó dolog, ezt csináljuk. És ha a tanárok is elfogadják, az meg alapvetően csak jó lehet. Szerintem fontos az egymással való kommunikálás, azért ez is elősegíti a dolgokat."

A Tanoda Alapszabálya

"Ez úgy volt nálam - és ezt nem csak én mondom, hanem nagyon sok tanodás vallja ezt a dolgot -, hogy aki ezeket a szabályokat nem tudja betartani - mert végül is ez a szabály úgy volt, hogy neked alá kellett írni, hogy elfogadod vagy sem, vagy tudod-e ehhez tartani magad vagy sem. És ha nem, akkor vannak kritériumok, hogy pl. nem tud valaki fél 9-re bejönni, hanem csak 10-re, az meg tudja beszélni a párjával, vagy ha a többi stábtagnak jóváhagyja, akkor oké, szól előre. De aki elolvassa, oké, aláírja, és mégsem azt csinálja, az nem valami szimpatikus dolog. Én úgy érzem, ha nem is mindig, de azért én próbáltam ezekhez az alapvető szabályokhoz igazodni. Ha ennyi kötöttséggel nem bír valaki, akkor egyszerűen az már tényleg... Valamilyen kötöttség olyan értelemben kell, hogy nem lehet akármit csinálni, kellene szabályok, kell az, hogy begyere fél 9-re, kell az, hogy 9-től órán legyél, a saját érdeked. Az az igazság, hogy ezt elsőben még abszolút nem fogtam fel, bár bementem, de nem tudtam így átgondolni, hogy egyszerűen a saját magad előre lépése az, hogy ezeket a szabályokat betartsd, mert a későbbiekben már nem lesz Tanoda, hanem kőkemény élet lesz. Ez olyan, mintha mit tudom én, a munkahelyedre 7-re kéne bemenned és bemennél 10-re. Két napot tudnék ott dolgozni és utána szia. A Tanoda ehhez segít, mert szerintem itt egy ember sem - mármint magamat is beleveszem -, nem ilyen. Én pl. mindig olyan voltam, hogy mindig azt csináltam, amit akartam. Soha nem voltak szabályok, soha nem voltak korlátok, nem érdekelt engem semmi. És most a Tanoda az életre próbál olyan értelemben felkészíteni, hogy kellene a szabályok, hogy a későbbiekben ne legyen ebből gond, hogy azt csináljak, amit akarok, hanem, hogy megszokjuk. És végül is azért három év alatt, vagy ki hány évet van itt, annyi idő alatt azért ezt meg lehet szokni."

"Szerintem ez egy minimális követelmény, ezt én elfogadom vita nélkül. Aki ennél kisebb követelményt kér, annak nem való iskola. Annak semmi sem jó."

"Akkor neked - ez azt jelenti -, hogy nem volt nehéz betartani az alapszabályokat?"

Nem, abszolút nem. Sőt, még ösztönzött is az Alapszabály egy csomósor, hogy linkebb legyek, mint amúgy. Csak azért, mert meg volt engedve, hogy linkebb legyek, mint amilyen alapjában vagyok."

"Itt a szabályok is teljesen személyfüggőek. Szóval vannak szabályok, amik általánosak, de egyéneként változhat ez a szabály. Akkor ezen lehet változtatni. Meg lehet beszélni az embernek a saját párjával."

"Azért, mert itt abszolút a diákokra épül az egész iskolarendszer, a Tanodának a házirendje teljesen a tanulók kívánságaira épül. Ha valaki ezt a házirendet nem tudja betartani, akkor ne menjen sehova, ne tanuljon."

"Ez egy olyan intézmény, ami azért van, hogy akiknek problémájuk van, azokon segítsenek. Ennek az intézménynek ezek a szabályok tökéletesen megfelelnek."

"Nekem ez így kényelmes. A szabályok miatt kicsit biztonságban érzi magát az ember.

Miben adnak biztosságot a szabályok?"

Én már alapjában véve is nagyon együttérző vagyok. Teljesen a tanárok pártját fogom. Kicsit furcsán hangzik. De nem bánám, ha még kétszer ennyit rátennének. Szerintem annyira laza, hogy nincs mit ezen megszegni."

"Hát, ezek pitik voltak. Pl. az, hogy 3 igazolatlan nap után nem az, hogy kirúgnak, hanem behívnak ide, itt van az összes tanár, és akkor megbeszéljük, hogy ugyan, miért nem jöttél már be. És ezután sem rúgnak ki, hanem ha hajlandó vagy megváltozni és ők is segítenek, akkor jó, ha nem, akkor azt mondják, hogy menj el és gyere vissza x nap múlva vagy x hónap múlva, ha úgy gondolod, és akkor folytassuk, szóval kezdjük előlről a dolgokat, vagy pedig elmész. De szerintem ahhoz már nagyon hülyének és nagyon pofátlannak és nem tudom elképzelni, minek kell lenni ahhoz, hogy innen valakit kirúgjanak."

"Nem kemények. Abszolút betarthatók. Hogy én most betartom vagy nem? Nyilvánvalóan nem tartottam be egyszer, kétszer, háromszor, ötször, hatszor. Bejöttem részegen, fel is mentem a klubra. De erről most nem tudok többet mondani. Azt most nem lehet írni, hogy részegen be lehet jönni. Nem, ki kell hangsúlyozni, hogy nem lehet bejönni részegen, és ha valaki bejön, kapják le a fejét. Lehet, hogy nem is kap igazolatlan napot, mert éppen olyan státuszban van. Nem lehet neki igazolatlan napot adni, mert ugyanúgy holnap is be fog jönni részegen és holnapután is. Szóval akkor nem igazolatlan napot kell neki adni, hanem leülni vele és megbeszélni. Pont azért jó a Tanoda, mert egyénre szabott."

"Ez a követelményrendszer úgy van összeállítva - teljesen logikusan -, hogy a diákoktól nem kérnek többet, mint amennyit kell. Tehát olyan pontok, amelyek a diákok személyes jogait sértenék vagy a szabadságát korlátoznák, olyanok nincsenek. Ilyen értelemben, tényleg könnyebb a követelményrendszer, de ilyen követelményrendszernek kéne lenni minden iskolában. Nem attól lesz szigorú egy iskola vagy jobb, mert az van a követelményrendszerében, hogy nyakkendőben és lakkcipőben kell megjelenni, a lányoknak meg szoknyában, meg nem szabad fülbevalót hordani. Egyszerűen ezek a személyes szabadságot korlátozzák. És a legtöbb iskolában ez egy bevett szokás. Ettől lesz fegyelem az iskolában. És azért hoznak ilyen fegyelmi pontokat, hogy ne szabaduljon el esetleg a káosz - ilyesmire gondolhatnak. Ez egyáltalán nem így van, ez egy téves hipotézis. Attól, hogy nem szigorú egy követelményrendszer, attól még nem lesz az, hogy a diákok ordítóznak vagy nem mennek be. Azt hiszem, ez a helyes látásmód."

A szerződéses rendszer

"A szerződéskötés tulajdonképpen azt jelenti, ha valaki megszegi többször a házirendet, és valami folytán nem hajlandó figyelembe venni ezt, akkor kötnek egy szerződést. Pl. ha nem tud bejönni fél 9-re, 9-re, akkor kötnek a tanár párjával, vagy éppen az ügyeletes tanárral egy szerződést, hogy egy héten keresztül bejön mindennap rendszeresen 9-re vagy fél 9-re, vagy 11 óra előtt. Ha éppen 11 órára sem tud bejönni.

S mi történik, ha valaki megszeg egy szerződést?

Háromszor köthet egy szerződést, harmadikra stábra behívják, tehát a tanárokkal együtt megbeszéljük, hogy ezt tulajdonképpen hogy gondolja....

A tanár-diák viszonyra szerintem nagy hatással van, mert a tanárok jobban megismerhetik az embert, a diákokat, akik ide járnak, a szerződés alapján. Szóval egy idő után megpróbálnak vagy tudnak ahhoz a diákhöz viszonyulni.

Megkönnyíti a másik ember megismerését?

Megkönnyíti a másik ember megismerését. Így gondolom."

"Volt neked szerződésed?"

Volt, késések miatt.

Segített abban, hogy ne késsél?

Igen, mert az volt a szerződésben - szerdán írtuk -, hogy ha ezen a héten elkések, a jövő héten minden reggel fizetek a Boncinak egy kávét. Ha nem kések el, akkor a Bonci hétfőn reggel fizet nekem egy kávét. Úgyhogy inkább két napot kibírtam. De az elején sokkal többet késtem. Vannak itt ilyen szabályok, amiket mondanak, de hát tudod, hogy ennek ez meg az lesz a következménye. Persze, hogy tudom. És akkor az ember úgy tartogat, de megteszi még egyszer azt, amit nem kéne. Elkésik vagy ilyesmi, és mégsem az lesz a következménye. De azért megijeszítik az embert. Az ember pedig rájön magától, hogy tényleg nem azért csinálják ezt a tanárok, mert utálnak. Tényleg nem kéne mindig elkésni az első óráról.

Szerinted szükséges ez a szerződéses rendszer?

Jó, ha van.

És miért jó?

Mert ez is egy kikötés. Ez is egy olyan dolog, mint pl. akárhol a munkahelyeden szerződést kötsz. Ez is már egy kicsit az életre nevelés."

"Én nem kötöttem szerződést. Én úgy vagyok vele, hogy idejöttem, akkor épp azért jöttem ide, hogy azt csináljam, amit tudok és amire képes vagyok. Ezért nem kellett szerződést kötni, mert nem találták értelmét, hogy szerződést kössünk.

Mert hogy szerződést azzal kötnek, akinél meg kell papírral is erősíteni az elhatározását?

Igen, de ezt így nem fogadom el, amit én meg akarok csinálni, azt úgyis megcsinálom, papírral vagy anélkül. Nekem ez így teljesen mindegy."

"Nem tudom, annyi szerződése nem volt. Igazából nem motivált. Ha nagyon szarban vagyok, akkor szerződés nélkül is. A szemem előtt kell, hogy legyen, hogy tényleg megbukom matekból, akkor tényleg kell a szerződés. Meg a szerződést akkor kötik, amikor már tényleg meg fogok bukni. Az ilyenfajta szerződéseknek nem látom értelmét. A Laca akart velem másfajta kötni, hogy mindennap eszek meg ilyeneket. Én nem megyek ilyenekbe bele, mert nincs értelme. Átment rajtam ilyen gondolat, hogy szerződést kötök arról, hogy a Gy.-nek minden edzésére bejárok. Ha megkötik velem és nem látom az értelmét, hogy miért kell csinálnom, akkor megszegem a szerződést, bármennyire szigorú. Egy szerződése volt eddig."

"A szerződés szerintem nem annyira komoly, mint amilyennek kinéz. A szerződés csak arra jó, hogy a tanulóba beépüljön valami, ami azt sugallja neki, hogy nahát azért jó lenne... Ez csak azért van, hogy az adott személlyel éreztessék azt, hogy márpedig veled valami nem stimmel. Nem hiszem, hogy olyan halálosan komoly lenne ez a szerződés. De én azért ezt nem mondom el senkinek. Attól függetlenül én bejövök mindennap és nem szegem meg a szabályokat."

"Szerződéssel jobban rá tudod magad kényszeríteni...?"

Persze, persze. Igaz, hogy nem látom, mert hétvégén nincs velem, de tudom, hogy az valahol ott van a fiókban. Tudom, hogy én aláírtam és a tanár is aláírta. Szóban? Lehet, hogy akkor pont egy olyan passzban vagyok, hogy hát ez csak szóban volt. Akkor én saját magamnak lerendezem és nem lesz utána lelkiismeret-furdalásom, ha éppen olyan passzban vagyok. De ha ott van a

szerződés, akkor nem mondhatom, hogy hát ezt csak úgy leírtam. És akkor már valami megbánásom utólag mindig van, hogy hát most fogyasztom a papírt, szegény a Tanoda. Ilyenek is megfordulnak a fejemben tényleg. Kevés a pénze a Tanodának, fénymásolnak össze-vissza és akkor most én megszegem."

Tábor

"Összejönnek az emberek. Mert más, hogy itt naponta bejárnak, meg az is más, ha együtt laknak és egymástól függenek. Összejönnek társaságok, megismerik a régiek az újakat. Lazább a dolog, lakva ismerik meg egymást az emberek. Ezért van rá szükség. Én egy speciális eset vagyok, hogy ez nekem három nap után elviselhetetlen. De nincs vele baj egyébként. Ja, a baj az annyi, hogy ez kötelező, mert ott tanulás van. Ez egy rossz bevezető, mert ott nem tudok tanulni. Ezt elmondtam a diákstábon, hogy milyen anyagot kellene leadni a tananyag helyett. Tananyagot én ott soha nem fogok tudni megjegyezni. Nekem ott beszélhetnek bármilyen történelemről. A szabad ég alatt csicseregnek a madarak, ugrabugrálnak mások. Olyanokat befogadok, ami érdekesség. Furcsaságokat bárhol befogadok. Mit tudom én, hány gépet löttek le a második világháború alatt. Én száraz anyagot, bármilyen érdekesen mondják, nem fogadok be kirándulás alatt. Valahol máshol jár az eszem."

"A másik oldalunkról is megismerjenek.

Milyen másik oldalokról?

Hogyha össze vagyunk zárva, akkor milyenek vagyunk.

Segített a tábor abban, hogy jobban megismerkedjete a többi diákkal?

Igen. Például erre is jó volt, meg erre volt jó."

"Jobban megismerik egymást a tanárok is és a diákok is. Sokkal jobban tudnak választani párt - gondolom én."

"Nagyon jó közösségi élmények. Tényleg mindenkinek nagyon jó. Nekem is, én is nagyon jól éreztem magam.

Meg tudod mondani, hogy miért jó?

Azért jó, mert együtt vagyunk és jól érezzük magunkat együtt. Közösségi élmény. Ezeknek - akik ide járnak gyerekek -, ha valaha is éltek közösségi életet, az annyira minőségben aluli volt. Ez mindenképpen egyfajta minőségibb közösségi élet. Tapasztalat."

"Gondolom, elsősorú cél az volt, hogy összerázzák a régiket meg az újakat, hogy jobban megismerjék egymást. Ott éppen azt éreztem, hogy mindenki utál mindenkit. Mivel én előfelvett voltam, már ismerek egy csomó régit, meg általában közöttük mozogtam a táborban, és úgy éreztem, hogy mindenért iszonyúan ki voltak akadva. De lehet, hogy minden évben ez megy. Hogy minek kellett ezeket felvenni, hülyék, tiszta állatok. Itt Pesten csak pár nap kellett és már beszélgetnek egymással az emberek. Így jó."

"Kellenek, mert ha azt akarják, hogy legyen egy jó társaság, akik megértik egymást, azért egymáson is tudnak segíteni, beszélgetni. Ezek azért kellenek, mert ott mégiscsak magunk vagyunk és egy jópáran nem ismerjük egymást. Közvetlenebb lesz a hangulat diák-diák, tanár-diák kapcsolatokban is. És sokkal könnyebb így az iskolába is bejárni. Tudom, hogy olyan emberek közé

megyek, akiket kedvelek, tudom, hogy ez a tanár tök jófej, sokat tud és sokat tanulhatok tőle. Akkor az ember így szívesebben ül le."

Klub

"Két szemszögből lehet megnézni a klubot. Az egyik szemszög azé, aki ide akar járni, a másik, aki már ide jár és érdeklődik a klub iránt. Amikor én még klubra jártam, de nem voltam felvéve, akkor teljesen másként láttam a klubot, mint most. Mert engem már más dolog érdekel. Annak, aki ide akar járni, azt főleg az érdekli, hogy milyen a Tanoda, képet kapjon a Tanoda működéséről, megismerjen itteni diákokat, hogy milyen emberek járnak ide. És ha úgy érzi, hogy szerinte jófej emberek járnak ide, jók a tanárok, akkor az elég könnyen beleszeret a Tanodába. Ez az egyik oldal. A másik oldal az enyém, mert én ide járok. Az az, hogy megismerjem azokat az embereket, akik ide akarnak járni és képet kapjak róluk, hogy kik lehetnek azok, akikkel én a jövőben együtt fogok tanulni... Végül is az a másik, ami nem ennyire tárgyilagos, hogy azok, akik már fel vannak véve, nem csak megfigyelésből járnak a klubra, hanem személy szerint arra is kíváncsiak vagyunk, hogy más embereknek bizonyos dolgokról milyen véleménye van. Tehát szeretem, ha különböző emberek véleményét meg tudom hallgatni és be tudom fogadni őket.

Te mit adsz ki magadból?

A Klubon fel szoktak tenni körkérdéseket és tulajdonképpen ezek a kérdések valahogy mindig rólunk szólnak. Ha egy kérdésre válaszol valaki - tulajdonképpen bármilyen lehet az a téma -, mégiscsak magáról beszél az az ember. És hát itt néha felmerülnek személyes problémák, lelki gondok. Ezeket vagy vállalja valaki és fel lehet tenni neki kérdéseket, még mélyebben belemenni a témába, vagy pedig ha nem vállalja, eltereli másfelé a témát."

"Szerintem az életről szól a nagyobb része. Az életben, amik történnek, azokról a dolgokról szólnak. Kinek mi a véleménye róla. Most már sokkal nyitottabb az ember.

Feloldódtál?

Igen, meg többet is mer beszélni az ember, miután már régebbi."

"Hát különböző problémákat beszélnek meg, mit várnak el, akik majd tanodások lesznek, azok, akik már ide jártak, mondták el, hogy milyen a Tanoda."

"Milyenek voltak ezek a klubok?"

Eleinte kínos. Csak ültem és hallgattam a többieket, nem nagyon mondtam, hogy mit gondolok. De úgy jó volt."

"Nekem arra volt jó a klub, mert más emberek között mozogtam és már kezdett idegesíteni az egész társaság. Azok állandóan mindig szórakozni meg inni, meg ilyenek.

És elegend lett addigra már ebből az életformából?

Tetszett, hogy itt intelligensebb emberek vannak, mint úgy átlagban a társaságomban, viszont addigra már sokkal intelligensebb társaságban voltam, mint azelőtt."

"Hát nekem miért jó? Bejövök, találkozom emberekkel. Ennyi."

"Én a klubokat nagyon szerettem. Eleinte nálam úgy indult, hogy néha-néha felmegyünk. A negyedik Klub után kezdtem magamon észrevenni, hogy készülök rá. Ma Klub lesz, akkor ma

öltözzünk fel. Nem mintha nem szoktam volna felöltözni. Ma megnéztem, hogy mit veszek fel. Készültem rá, esemény, program lett az életemben. Állandósult program.

Mit kaptál ott a Klubon? Miért volt jó oda járni?

Élményeket kaptam. Sok élményt. Imádok vitatkozni. Benne van a véremben. Óriási dolog, hogy erre lehetőségem volt. Nem pszichikai függőség, hogy nekem vitatkozni kell hetente kétszer, de ott ki tudtad adni a mérgedet. Pláne, ha olyan téma volt, amiben érintett voltál vagy érdekelt."

"A Klub elsősorban egy rettentő jó társaságot adott nekem és egy nyílt beszélgetést, hogy mindenki elmondhat magáról mindent és ez nagyon fontos dolog."

"Amikor elkezdtem járni, akkor tök jó volt. Az elején kérdezte a Bonci, hogy kinek mire jó ez, akkor én azt mondtam, hogy legalább kedden meg csütörtökön tudom, hogy 5-8-ig mit csinállok. Akkor ide beülök és vagyok valahol, és csinállok valamit. Lehet, hogy csak ülök egy tök kényelmetlen széken és hallgatom, hogy mások hogyan pofáznak, és néha beleszólok. Voltak időszakok, amikor nem szerettem bent, de azért bejöttem. Mert olyan volt, hogy rengeteg ember bejött, akinek egyáltalán nem kellett volna, mert minek jön ide, akinek az az összes problémája, hogy nincs jóban a matektanárral meg nem jó az osztályközössége. Rengeteg ilyen ember jött ide, akiknek fogalmuk sem volt róla, hogy ez mit jelent, csak látták a tévében vagy olvasták valahol az újságban, hogy itt lehet bagózni meg ilyenek. És akkor bejöttek, és azok a süket dumák, amiket itt nyomtak. Néha, amikor földobták, hogy mit vársz ettől az iskolától, akkor hatalmas közhelyeket mondtak, kapartam a földet. Valami borzalmas, hogy mennyire közhelyesek voltak és hogy mennyire nem kellett ide, nem illettek ide. Nem voltak olyan jellegű gondjaik szerintem."

"Fogalmam nem volt, hogy Tanoda-Klub. Gőzöm nem volt, hogy mi lehet ez. Akkor bejöttem, felmentem a 4. emeletre és belecsöppentem egy tök jó beszélgetésbe. Én akkor mindig ilyen beszélős, nevetgélős, nagyszájú lány voltam. Onnantól kezdve rendszeresen jártam a Tanodába."

"Arra volt jó, hogy megismertem a tanárokat, főleg a Boncit, meg a T.-vel nagyon jól összejöttünk. Megismertem a régi, új diákokat... Az biztos, hogy soha nem voltam intenzív.

És miért nem?

Én nem tudok annyi ember előtt kitarulkozni. Láttam, hogy egyes emberek itt vitték a prímet és állandóan beszéltek, néha nem is hülyeségeket. Én csak hallgattam, gyűjtöttem az információt vagy nem gyűjtöttem, már nem emlékszem. Én csak ott voltam. Inkább kinn... Arra nagyon jó volt, hogy megismertem régi diákokat, meg olyanokat, akik ide akartak felvételizni. Meg megismertem egyikét tanárt. Megismertem a Boncit, a Lacával is találkoztam. Meg benn járkáltam."

"Az első, hogy egyáltalán meghallgatnak úgy, hogy nem az van, hogy az első nap kikergetnek, hanem meghallgatnak és azt mondják, de jó. Lehet, hogy pont azért deviánsak, de őket fogadtam el normálisnak, ez a réteg az, aki még meg tudott maradni normálisnak, nem lett az a fajta deviáns, hogy elfogadta ezt és betört. Meg tudta tartani magát úgy, hogy látja, hogy mi lenne itt a helyzet. Csak egyszerűen le vannak tényleg rongyolódva egy kicsit, mert ők sem bírták. Ez a Klub nagyon fontos volt... Elfogadtak meg törődtek az emberrel. Hogy elfogadnak, az kevés. Nem csak az számított, mert elég magamnak való voltam... Nehéz kimondani, hogy szerettek, de tök úgy éreztem, hogy amikor bementem, mintha észrevették volna, hogy én bejöttem. De tényleg, mintha én lennék ott valaki."

Egyéni Időbeosztású Tagozat

"Olyasmi tulajdonképpen, mint egy egyetem, ahol az ember felmérheti, önmaga választja, hogy mi érdekli, mivel akar foglalkozni, hova akar tovább menni, a többivel pedig békén hagyják. Ez nagyon előnyös volt, és meglepő módon sokkal nagyobb fegyelem volt bennem, sokkal inkább benn voltam, mint normál esetben. Nem volt kötelező bemennem, senki nem mondta, hogy menjek be, mégis benn voltam. Nekem nagyon jól tett ez a szabad légkör ilyen szempontból."

"Színvonalában mennyit adott a Tanoda? Szerintem semmivel nem kevesebbet vagy többet, mint az előző két iskola. Ugyanazt az anyagot kellett megtanulnom és érettségi volt. Csak több volt rám bízva, szabadabban mozoghattam. Ennyivel volt jobb vagy több. Végül is azt hiszem, hogy ez a lényege, hogy tőlem függött sok minden és úgy alakíthattam, ahogy én akartam. Úgy haladhattam, ahogy én akartam."

"Itt nem is az, hogy készletre voltam, de magamtól függött, hogy tanulok-e és ezért szívesen is tanultam, mert nem volt az, hogy minden nap haza kellett mennem és minden délután nekiülni és tanulni, amikor már egész délelőtt benn voltam az iskolában és tele voltam az egészszel. Hanem mondjuk egy héten egyszer leültem és akkor megtanultam. Egyébként meg úgy osztottam be az időmet, ahogy akartam."

"Nem kellett bejárni minden nap, nem volt az a hülye feleltetős rendszer, meg az a dolgozatírás. Nagyobb tere van a gondolkodásnak itt, mint a magolásnak. Az egyértelmű szerintem, hogy több önállóságot várnak el az embertől, ami kurvára kell. Hogy önállóan tanuljon, és önállóan is kell feldolgozni az anyagot. A vizsgán kell visszaadni, ez alapvetően más. Az iskolában úgy működik a tanuló, mint egy gép. Ez egy elcsépelet dolog, de tényleg így megy. Betölti délután az anyagot, és másnap kiadja magából. Kurvára nincs arra kényszerítve, hogy tényleg gondolkodjon. Meg hogy magától csináljon valamit. Itt meg kaptunk irányvonalakat, de magunktól kellett, hogy kialakítsuk. A régi suliban meg kiosztották a szerepeket és akkor voltak tanárok, meg voltak diákok és akkor abban a pillanatban, amikor egy kis kreativitás lett volna a diáktól, akkor már nem értették, hogy most mi van."

"Az Egyéni Tagozat isteni volt, mert itt azt éreztették, hogy magadért tanulsz, senki másért. Csak azért jársz ide be, hogy magadért tanuljál. Ha nem jöttem ide be, semmi nem történt. Ez hihetetlen. Aki egy normál gimnáziumba járt, annak ez hihetetlen. Mert aki normál gimnáziumba jár, az sportot űz abból, hogy lóg. Itt senkit nem érdekelt. Egy idő után az ember rájön. Amikor ide jártam az első időben, úgy adódott, hogy nem jöttem be 3-4 hónapig, és akkor találkoztam az igazgatónővel, aki azt mondta, hogy nem baj, ha nem jövök be, csak akkor szóljak, mert a tanárok úgy időzítik a dolgukat. Szóljak előre, nem gond. Az ember úgy átgondolja ilyenkor, hogy.... Arról nem beszélve, hogy jobban lehetett haladni, nem vette el annyi időmet. Vagy ha nem volt kedvem tanulni, de ettől nem állt görcsbe a gyomrom. Tudtam, hogy ha otthon is nehéz helyzetek vannak, senki nem fogja megkérdezni, hogy most miért nem tanultam meg a 200. oldalig. Megmondtam, hogy mennyit tudok és akkor azt kérték számon. Ez a rugalmasság irtó jó dolog itt bent."

Miben segített a Tanoda diákjainak?

"...mindig azt mondtam a Lacának is, most legutoljára, mikor beszélgettünk, hogy én nektek köszönhetek mindent. És ő meg mindig azt mondja, hogy csak magadnak köszönheted. De én azért mégis úgy érzem, hogy igazából neki köszönhetem ezeket a dolgokat. Szóval végül is úgy érzem, hogy kihozták belőlem azt, amire képes vagyok, de nélkülük szerintem nem jött volna a felszínre."

Sőt biztos, ez tuti. A segítségük nélkül egyszerűen nem ment volna. De hát ezért van kitalálva ez a Tanoda."

"Miben? Emberileg, erkölcsileg, tudásilag, önbizalmat növelt. Azt hiszem, az volt a legfontosabb, hogy bíztak bennünk. Ezt éreztük és ez volt az, amire mindannyiunknak szüksége volt."

"Az a tudás annyiban volt hasznosítható - nem is a tantárgyi tudás -, hanem az, hogy egy minimál szabályokat betartva, mert ténylegesen minimálisak itt a szabályok, azokkal együtt élni. Ez nagyon nehéz egy olyan gyereknek, aki nem tud beilleszkedni egy adott környezetbe, annyiban jó volt, hogy megtanított minimális szabályokat elfogadni, azokat betartani és azok szerint egy kicsit élni.
Tulajdonképpen akkor rendre is szoktatott?

Igen...

Segítettek - ami engem érdekelt, azt megpróbálták a felszínre hozni és abban mindenképpen segíteni. Tananyagokat adtak ilyen téren a kezembe, elküldtek mindenféle rendezvényre, ha úgy látták, hogy valóban érdekel a dolog. Megpróbálták a legtöbb pozitívát - azokból a tantárgyakból, amiket nem igazán kedveltem - belevinni, hogy megkedveljem ezeket a tantárgyakat."

"Hát kicsit szociáltabban gondolkodom.

Ez mit jelent?

Hát, hogy jobban érdekel más ember problémája, mint addig."

"Ez a három év Tanoda tényleg eljuttatott odáig, hogy sikerült az, hogy magamért és nem a terrorért tanultam. És most már tudom, hogyan vannak időbeosztásilag a dolgok. Vagy hát jobban tudom."

"Itt nem csak a tananyagból tanul az ember, hanem az emberségből is. Be kell vallanom töredelmesen, hogy én sokkal többet tanultam az emberséges bánásmódból, mint a fizikát vagy a kémiát vagy a biológiát."

"Megtalálni önmagam, olyan értelemben, hogy elérjek valamit és kitartsak egy dolog mellett. Addig úgy voltam, ha ez az iskola nem jön össze, akkor megyek egy másikba, és ha az sem, akkor egy harmadikba. Megfutamodás volt végül is az előző életem. S mikor bekerültem a Tanodába meg sem fordult a fejemben, hogy én nem itt fogok érettségizni. 100%-ig biztos voltam benne, hogy le fogok most már érettségizni."

"Segített az élethez való hozzáállásomban. Egész más életfilozófiám volt, nem mondom meg, milyen volt, de teljesen megváltozott minden a szememben. Többet látok magam előtt, mint annak idején. Sokkal színesebb minden.

Szóval pozitív?

Teljesen pozitív irányban változtatott meg."

"Hogy nem trógereskedem. Tudom, hogy ide kell jönnöm fél 9-re, és akkor itt legalább eltöltöm az időm. És hasznosan."

"Ha az ember belekerül ebbe a gépezetbe, akkor saját magát viszi le egyre mélyebbre. S ha nincsen a Tanoda, ahol találkoztam olyan emberekkel, akik azt mondták, hogy értékes kis emberke vagy és értelmes, ezért érdemes veled foglalkozni, és maximális támogatást kapsz a tanulásban, hogyha nincsenek olyanok, akikről tudom, hogy bennem megbíznak és tartanak valamire, akkor - azt nem tudom, hogy meddig, de az biztos, hogy elfutott volna velem a ló. Végül is az a legkényelmesebb, hogy az ember semmit nem csinál, csak él bele a világba, a támogatást pedig minden szinten megkapja. És akkor, amikor már abszolút betemetett volna ez az egész, és az ember már elkezd

levegő után kapkodni, akkor vagy magához tér, vagy azt mondja, hogy köszönöm szépen, nekem a földi életből már elég. Ehhez én soha nem jutottam volna el, mert én ennél másabb vagyok. Egyszerűen az olyan embereket nem szeretem, akik könnyen feladják. Végül is mindenkinek valamilyen célja van, hogy itt van a földön. Ők végül is segítő kezet nyújtottak nekem. Ezért a mai napig hálás vagyok."

"Baromi sok segítséget kaptam. Rájöttem, hogy lehet egész emberként élni. Egészséges, nagyjából egészséges embereket találtam, és ez nagyon jólesett. Egy kicsit félek, hogyha elmegyek a Tanodából, megint bürokratikus vagy sznob emberekkel fogok találkozni. Biztos vagyok benne, ha innen kikerülök, nagyon sokat fogok veszíteni. Kár, hogy nincs ilyen felsőoktatási Tanoda. Kéne egy ilyet is csinálni.

Elkezdted mondani, hogy egész ember lettél.

Én nem lettem egész ember sajnos, de sokkal erősebbnek érzem magam, sokkal énnek érzem magam. Én Z. vagyok és nem, akit állandóan távirányítóval működtetnek.

Önállóbb is lettél?

Igen, önállóbb is lettem, sokkal erősebbnek érzem magam. Sokkal jobban átlátok mindent. Szóval rengeteget nyújtott nekem a Tanoda."

"Úgy érzem, hogy egy év alatt - mert az utóbbi egy évben vettem észre - valahogy értem (nem úgy, hogy ésszel értem, hanem érés), hogy meg tudtam oldani emberekkal a problémáimat. A felfogásomon, gondolkodásmódomon rohamos fejlődést lehet észrevenni.

Hogy következett ez be?

A Laca. Lehetne egy görbét húzni: az előző párjaim és Laca fölfelé hirtelen. Most már ott tartok, hogy néhány magánügyi problémát, gondokat, félreértéseket magam is meg tudom oldani, anélkül, hogy a Lacával megbeszelném. Lacával az egyénin már csak arról van szó, hogy hogyan csináltam ezt. Három évvel ezelőtt elképzelhetetlen volt az ilyesmi. Az "életképtelenséget" végül is nem magamra értettem, hanem látok olyan gyerekeket a Tanodában, akik a Tanodának köszönhetően tartanak ott, hogy meg tudnak szólalni. A Tanodának köszönhetően tartanak ott, hogy már csak hetente egy liter bort isznak. Ez tényleg egy szanatórium. Ez egy hideg szó. Nem tudom, hogy mi volna, ha nem vettem volna fel ide. Valószínű, hogy egy híd alatt élnék. Ahhoz képest ez egész jó."

"Ízlést csiszolt, elég sok jó ízlésű ember volt itt. Sokat segített nekem a Tanoda.

Miben?

Hát, nyilván két évig ez volt a legközelebbi kapcsolatam a világgal. Ennyi."

"Ez az iskola - most nem akarom itt agyba-főbe dicsérni -, de többet ad annál, hogy tanítanak minket magyarra meg történelemre. Egy picit az életre meg az önállóságra, meg ilyenekre tanít. Hogy mire lehet számítani. Egy kicsit kényeztetve vagyunk, de egy kicsit nem. Ez furcsa, mert itt elnéznek olyan dolgokat, amiért máshol kiugrana a tanár szeme, de vannak dolgok, amikbe sokkal nagyobb elvárások vannak.

Miben vannak sokkal nagyobb elvárások?

A határidőkben, a szabályok betartásában. Mert végül is, ha ide beszabadulna egy laza ember, látná, hogy ez egy laza iskola, akkor ő lazán rágyújtana itt is, itt benn. Ami nekem eszembe nem jut, mert itt nem szabad dohányozni. És ez evidencia. Szóval ilyen dolgokra megtanít. Ha ott nem szabad dohányozni, akkor ott nem szabad. Akkor inkább kimegyek...

Akkor az iskolának köszönhető az, hogy önállóbb lettél?

Én úgy érzem, hogy igen. Én az iskolának köszönhetem."

"Sokban segített, főként abban, hogy az önbizalmamat visszaadta. Úgy éreztem, hogy nem vagyok abszolút hülye gyerek, aki csak úgy végigbóklászik a gimnáziumon. Végül is megvan a magamhoz való eszem, csak nem vagyok szorgalmas. És azt is adta, hogy jobb jegyeket kaptam."

"Talán segít abban is, hogy itt felkészítik az embert arra, hogy amikor innen kikerül, akkor a talpára tudjon állni. Itt már eleve közrejátszik, hogy itt a tanároknak jóval nagyobb a türelmük. Sokkal toleránsabban kezelik a dolgainkat és így mindent meg lehet beszélni.

Te másként kezeled most a konfliktusaidat, mint mondjuk három-négy évvel ezelőtt tetted?

Igen. Sokkal nyugodtabban tudok beszélni bárkivel, gondolkozok, mielőtt még valamit is... én nagyon lázadó típus voltam, szóval abszolút bután lázadtam. Ha valami nem tetszett, akkor bele a vakvilágba, s ez nem volt jó. Ott rákényszerültem arra, hogy védekezzem, itt nincs miért védekezni."

"Mielőtt idejöttem, semmilyen célom nem volt. De itt legalább lett. Tényleg semmi. És ha jobban belegondolok, célom először csak az volt, hogy leérettségizzek, aztán jött a többi.

És mi segített abban, hogy kialakuljanak ezek a céljaid?

Az egész iskola, az, hogy mindig adott célokat, hogy most éppen mit kell csinálni, utána jött magától, ez bennem maradt, hogy célokat kell mindig keresni, amit el kell érni.

Miben segített még a Tanoda vagy miben változtál te itt ezen kívül?

Biztos sok mindenben változtam. Más lett mindenhez a hozzáállásom.

Pozitívabb?

Igen, végül is igen, de azt hiszem, mindig pozitív volt mindenhez a hozzáállásom, de ezek után még inkább."

"Tudom, hogy az a tudás, amivel én innen ki fogok menni, az nem lesz elegendő ahhoz, hogy egy normális egyetemre menjek, ahhoz viszont bőven elég lesz, hogy több emberséget tapasztaljak, hogy olyan embereket ismerjek meg ezalatt a néhány év alatt, akikben bíztam, akik bíztak bennem. Itt nem a tudás a fontos, hanem az, hogy kapjak egy kis szeretetet."

"Sokkal inkább nem tanulásmódszertanban segített, inkább emberileg, meg az is, hogy felnőttem. 16 évesen kerültem ide és 19 évesen mentem el innen, és hát nem tudom, szóval egyrészt nőttem is, másrészt itt kihisztiztem magam, amit azelőtt nem tehettem meg sehol. A 16 év visszafojtott hisztijeit ők viselték, egész jól.

De Tanoda nélkül is felnőttél volna, nem?

Persze, de Tanoda nélkül tipikus olyan eset vagyok, mint ahogy idekerülnek nagyon sokan, hogy Tanoda nélkül nem csináltam volna meg az érettségit soha a bűdös életben."

"Tudtak rám hatni, és akaratlanul, mondták a dolgokat, érdekelt, mert szerettem őket és elfogadtam a tanácsaikat. Meg nem is tanácsok, mert csomósor nem adtak tanácsokat, hanem csak beszélgettünk, és így magamtól elkezdtem gondolkozni, hogy úristen, én rosszul látom a dolgokat. Szóval ez nem teljesen úgy van, ahogy én elképzeltem, és akaratlanul is befolyásoltak. Mondjuk ez nagyon rossz szó, de, akaratlanul is hatottak rám. És így kezdtem el változni, és szerintem úgy gondolták, hogy ők tudnak rajtam segíteni."

"...például hallottam olyan véleményt, hogy azért nem jó az iskola, mert mi urabban élünk és nem ismerjük meg az igazi világot, de szerintem ez hülyeség, mert épp arra épül az egész, hogy visszavezessen bennünket a normális életbe. Szóval megtanulunk megállni a saját lábunkon."

Interjúvázlat

1. Családjával, családtagjaival való kapcsolata, család szerkezete, működése.
2. Tanoda előtti középiskolás élménye(i), onnan való kikerülésének oka(i).
3. Hogyan került kapcsolatba a Tanodával?
4. Tanoda működése:
 - a. Miben különbözik a Tanoda a hagyományos középiskoláktól?
 - b. Kik járnak a Tanodába, milyen feltételei vannak az ide való bekerülésnek, miért vették fel őt a Tanodába?
 - c. Milyen volt számára a felvételi beszélgetés légköre, nehéz volt-e az egész stáb előtt őszintén magáról beszélnie?
 - d. Mi alapján, hogyan választotta segítő párját?
 - e. Milyen a kapcsolata párjával, miről beszélgetnek az egyéniken?
 - f. Fontosnak tartja-e a stáb működését, miről van szó a stábmegbeszéléseken?
 - g. Milyennek látja a diákstáb működését?
 - h. Elfogadhatók ill. betarthatók-e számára a Tanoda Alapszabályai?
 - i. Volt-e már szerződése, miben segített neki? Mi a szerződéskötés értelme, célja?
 - j. Szívesen jön-e táborba, mi a táborok célja?
 - k. Jár/ járt-e Klubra? Mi történik a klubokon?
 - l. Milyen a kapcsolata a tanárokkal?
 - m. Milyenek a tanórák a Tanodában, miben különböznek az előző iskolájában tartott óráktól?
 - n. Miért fontos számára az érettségi megszerzése, mit szeretne csinálni érettségi után?
 - o. Milyen segítséget kap(ott) a Tanodától az érettségi megszerzésén kívül?
5. Csak végzett diákok:
 - a. Nehéz volt-e számára a Tanodától való elszakadás?
 - b. Mi történt vele érettségi után?